

Oslava 60. výročí založení Lékařské fakulty UK v Hradci Králové a slavnostní otevření Výukového centra Lékařské fakulty

Když se někdy počátkem roku 2005 diskutovalo v kolegiu děkana o blížícím se 60. výročí založení naší fakulty, padlo rozhodnutí, že se oslavy zkoncentrují do jednoho dne. Tímto dnem bylo určeno pondělí 21. listopadu. Dále bylo rozhodnuto, že se oslavy spojí s otevřením nového Výukového centra Lékařské fakulty v areálu fakultní nemocnice. Bylo to rozhodnutí trochu odvážné, protože se spoléhalo na dodržení termínu dokončení stavby. Ale vše dobře dopadlo. Výukové centrum bylo zkolaudováno týden před „dnem D“.

Akce oslav sestávala ze tří částí. V pravé poledne se konalo slavnostní otevření nového Výukového centra, které moderoval proděkan pro rozvoj prof. Vladimír Geršl. Na jeho bedrech spočívala většina koordinačních prací spojených se stavbou. Po krátkých projevech děkana královéhradecké fakulty prof. MUDr. Vladimíra Paličky, CSc., prorektora Univerzity Karlovy doc. S. Štecha, generálního ředitele stavební firmy Geosan Group, a. s., L. Kostky,

autora projektu stavby, primátora města Hradec Králové ing. O. Divíška a ředitele Fakultní nemocnice doc. L. Hegera, symbolicky otevřeli nové centrum přestřižením pásky děkan fakulty prof. Palička a ředitel Geosanu.

Součástí otevření bylo i odhalení plastiky Karla Rokitského ve vestibulu budovy – jeho dvojportrétu od akad. sochaře prof. Vladimíra Preclíka. Prof. Šteiner připomenul osobnost asi nejslavnějšího královéhradeckého rodáka, patologa Rokitského, prof. Palička představil prof. Preclíka a sám autor plastiky, královéhradecký rodák, seznámil přítomné se vznikem svého díla.

V rámci této části oslav byla též odhalena plaketa „Stavba roku 2005“ v sousedícím pavilonu interních oborů; k této příležitosti promluvil ředitel FN doc. Leoš Heger.

Vyvrcholením 60. výročí fakulty bylo odpolední slavnostní shromáždění, konané již ve velké posluchárně Výukového centra. Slavnostními řečníky byli děkan fakulty prof.

MUDr. Vladimír Palička, CSc., rektor Univerzity Karlovy prof. Ing. Ivan Wilhelm, CSc., místopředsedkyně Akademického senátu fakulty doc. MUDr. Alena Stoklasová, CSc., jeden z prvních absolventů fakulty (v roce 1946) prof. MUDr. Jaromír Emr, CSc., absolvent fakulty a známý autor scénářů k filmům o „Básnících“ a dalších literárních děl MUDr. Ladislav Pecháček, jeden z posledních (letošních) absolventů MUDr. Jakub Suchánek, v současnosti postgraduální student Stomatologické kliniky a posléze zahraniční student 4. ročníku Erik Erlingsson. Podstatné části všech projevů jsou uve-

Zcela zaplněný sál kongresového centra Aldis při divadelním představení hry Neila Simona „VSTUPTE!“.

deny na jiných místech tohoto čísla.

Společenská část oslav se konala večer v kongresovém centru Aldis. Zaměstnanci i studenti, kteří zcela zaplnili velký sál, zhlédli divadelní inscenaci veselohry amerického autora Neila Simona „Vstupte!“ s vynikajícím Petrem Nárožným v hlavní roli. Po symbolické číši vína, s přípitkem na další rozkvet naší fakulty, následovalo pohoštění, a podle náтуры, taneční hudba či diskotéka. O úspěšnosti akce snad může

svědčit fakt, že ačkoli byl její konec plánován na půlnoc, protáhla se až do 2 hodin a zúčastnilo se na 1200 osob.

Prof. MUDr. Ivo Šteiner, CSc.

Slavnostní otevření Výukového centra Lékařské fakulty UK

Jeho Magnificence prof. Ivan Wilhelm při poklepu na základní kámen nového Výukového centra.

Dne 21. listopadu 2005 bylo slavnostně otevřeno Výukové centrum Lékařské fakulty v Hradci Králové Univerzity Karlovy v Praze v areálu Fakultní nemocnice Hradec Králové.

Slavnostní otevření Výukového centra proběhlo za účasti řady významných osobností. Akce byli mj. přítomni J. M. prorektor UK doc. PhDr. S. Štech, CSc., náměstek hejtmána Královéhradeckého kraje Ing. R. Všecký, primátor města Hradec Králové Ing. O. Divíšek, biskup Církve československé husitské Š. Klásek, generální vikář královéhradecké diecéze Mons. J. Socha, členové Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, magnificence a spectabiles z mnoha VŠ a fakult z Čech i Moravy, generální ředitel GEOSAN GROUP a.s. pan L. Kostka, autoři projektu Výukového centra Ing. arch. M. Juha a Ing. arch. J. Topinka, akademický sochař prof. V. Preclík, děkan Lékařské fakulty prof. MUDr. V. Palička, CSc., a ředitel FN doc.

MUDr. L. Heger, CSc. Přítomni byli dále členové vedení LF a FN, ČLK, AS LF a ASM, vedoucí pracovišť, učitelé a studenti fakulty.

Po přivítání významných hostů následovaly projevy vztahující se k otevření centra. V úvodním projevu nastínil děkan LF prof. MUDr. V. Palička, CSc., genesi vzniku Výukového centra a zhodnotil jeho význam pro aktivity LF. Dále odezněly projevy prorektora UK v Praze doc. PhDr. S. Štecha, CSc., generálního ředitele GEOSAN GROUP a. s. L. Kostky, autorů projektu zastoupených ing. arch. M. Juhou, náměstkem hejtmána Královéhradeckého kraje Ing. R. Všeckým, primátorem města Hradec Králové Ing. O. Divíškem a ředitelem FN doc. MUDr. L. Hegerem, CSc. Společné přestřihnutí pásky děkanem LF a ředitelem GEOSAN GROUP a. s. symbolicky uzavřelo tuto část akce.

Staveniště budoucího Výukového centra.

Foto Irena Šulcová

Děkan prof. V. Palička, prof. V. Geršl a akad. sochař V. Preclík při odhalení plastiky K. Rokitanského.

Poté následovalo odhalení plastiky slavného hradeckého rodáka, lékaře a vědce Karla Rokitanského, od akademického sochaře prof. Vladimíra Preclíka, která je umístěna ve foyer centra. Před vlastním odhalením inspirativního a impresivního díla autorem a děkanem LF, odezvěla slova prof. MUDr. I. Šteinerja, CSc., věnovaná osobnosti Rokitanského, děkana LF prof. MUDr. V. Paličky, CSc. věnovaná Mistru Preclíkovi a autora prof. Preclíka o této plastice.

Součástí slavnostního otevření centra bylo též odhalení plakety „Stavba roku 2005“. Toto ocenění získal Pavilon interních oborů FN Hradec Králové, který je v bezprostřední blízkosti Výukového centra. Účast všech přítomných na tomto aktu, kde slavnostní projevy a komentáře k ocenění pronesli ředitel FN doc. MUDr. L. Heger, CSc., a předseda správní rady ABF - Nadace pro rozvoj architektury a stavitelství Ing. arch. J. Fibiger, CSc., jen dokreslovala velmi dobrou spolupráci a úzké vztahy mezi lékařskou fakultou a fakultní nemocnicí.

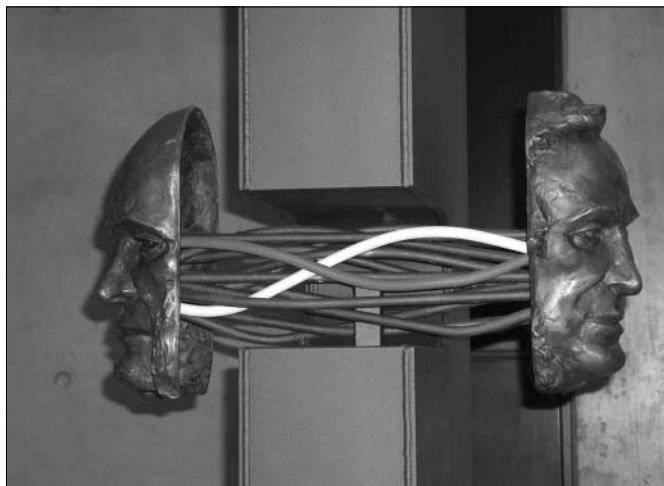
Na závěr slavnostního otevření Výukového centra LF ve FN měli potom zúčastnění možnost detailní prohlídky a seznámit se s prostory i vybavením objektu.

Výukové centrum pomůže významně řešit současný tíživý nedostatek výukových prostor nejen pro klinické obory, které se přednáší u posluchačů všeobecného lékařství i stomatology v českém i anglickém jazyce, ale i při výuce v doktorských a bakalářských studijních programech.

Původní projektový záměr byl schválen již v roce 1995 a investičně se na něm měla podílet tři ministerstva (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo zdravotnictví a Ministerstvo obrany). Z již schváleného projektu tehdy sešlo, protože MO od účasti ustoupilo pro tehdy nevyjasněnou budoucnost vojenského školství.

Investiční záměr výstavby stávajícího Výukového centra byl schválen v roce 2003, k zahájení výstavby (z prostředků, které byly Univerzitě Karlově v Praze přiděleny Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy) došlo v roce 2004. Výstavba Výukového centra se od počátku těšila podpoře J. M. rektora UK prof. Ing. Ivana Wilhelma, CSc. a celého vedení Univerzity Karlovy.

Stavba organicky zapadá do řešení celého území a úzce souvisí s novým pavilonem interních oborů, na který je napojena spojovací chodbou, což je provozně i funkčně velmi výhodné. Během zpracování projektové dokumentace byly aktualizovány představy Lékařské fakulty o funkci a užívání objektu (mj. byly navýšeny počty míst v seminárních místnostech a v hlavní po-

Plastika Karla Rokitanského od akademického sochaře Vladimíra Preclíka.
Foto Irena Šulcová

slučárně, doplněna počítačová místnost a rozšířena knihovna) a tak i koncepcí celého objektu.

Zajímavé je architektonické řešení stavby, kdy hlavním výtvarným motivem nového výukového centra se staly dvě elipsovitě křivky, které definují tvar střech a určují tím dvě hlavní hmoty objektu. Větší a delší část objektu s výrazně prosklenou lehkou fasádou a se třemi nadzemními podlažními obsahuje celkem čtyři seminární místnosti (dohromady pro 120 posluchačů), studovnu s knihovnou s 20 místy, počítačovou studovnu s 36 místy a nechybí samozřejmě ani pracovny pro přednášející, pro posluchače postgraduálního studia či servisní místnosti. Ve druhé, nižší části centra, je umístěn přednáškový sál pro 180 posluchačů s šikmou stoupající podlahou, aby byla zajištěna dobrá viditelnost do prostoru přednášejícího. Posluchárna a seminární místnosti jsou vybaveny špičkovou audiovizuální technikou umožňující mj. konání videokonferencí i přímý videopřenos, např. z operačních sálů. V posluchárně je dále i místnost umožňující umístění technologie pro tlumočení. Před přednáškovým sálem a seminárními místnostmi budou foyer sloužící k relaxaci studentů mezi přednáškami. Součástí centra jsou pochopitelně i šatny, technické zázemí a sociální zařízení.

Výukové centrum má celkem 1 060 m² zastavěné plochy, výukové prostory nabízejí dohromady 680 m², celková užitková plocha činí 2 070 m². Cílem architektonického řešení bylo nekonkurovat ostatním pavilonům ve Fakultní nemocnici, ale zároveň vytvořit zapamatovatelný objekt Lékařské fakulty a zdůraznit tak zejména jeho výukovou funkci.

Generálním projektantem stavby byl architektonický a projektový atelier DOMY, spol. s r. o. (autoři projektu Ing. arch. M. Juha, Ing. arch. J. Topinka, Ing. arch. E. Mojžíšová; vedoucí projektu Ing. D. Havlíková, hlavní projektant Ing. R. Repa, koordinátor profesí Ing. B. Handrychová). Engineering stavby zajišťoval Sigos s.r.o., Kladno (Ing. T. Kraus; stavitel J. Dosoudil).

Generálním dodavatelem stavby byl GEOSAN GROUP a.s., Kolín (hlavní stavbyvedoucí M. Hlava, stavbyvedoucí Ing. V. Zmítko), stavba začala v září 2004.

Investorem stavby byla Univerzita Karlova v Praze, uživatelem Výukového centra je Lékařská fakulta UK v Hradci Králové. Náklady na stavbu centra (včetně projektové a inženýrské činnosti) činily 84,5 milionu Kč, náklady na vybavení interiéru multimediální a výpočetní technikou a nábytkem činily 13 milionů Kč.

*Prof. MUDr. Vladimír Geršl, CSc.
proděkan pro rozvoj*

Projev ředitele Fakultní nemocnice doc. MUDr. Leoše Hegera, CSc.

Spectabilis pane děkane, vážení hosté, dámy a pánové!

Dovolte mi, abych jménem Fakultní nemocnice Hradec Králové pozdravil toto slavnostní shromáždění a vyslovil našemu nejbližšímu partnerovi a spolupracovníkovi, Lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Hradci Králové upřímnou a srdečnou gratulaci k 60. výročí založení fakulty a zároveň ke slavnostnímu otevření tohoto Výukového centra. Byli to právě pracovníci nemocnice, kteří před 60 lety vznik fakulty v Hradci Králové svojí iniciativou, pílí a skvělým medicínským a společenským renomé připravili a umožnili tak, aby se nemocnice mohla pyšnit prestižním přívlaskem fakultní. Naše nemocnice se k jejich odkazu hrdě hlásí, ale zároveň i každodenně tento odkaz v těsné spolupráci s Lékařskou fakultou naplňuje a rozvíjí.

Živým důkazem spolupráce a nadstandardních vztahů nemocnice a fakulty, které jsou často v celé republice dávány za příklad, se stává tento nádherný, dnes otevíraný pavilon, ve kterém najdou akademické zázemí i fyzické útočiště nejen studenti a učitelé fakulty, ale i mnozí zaměstnanci nemocnice, kteří k dobré vědecké a pedagogické práci fakulty přispívají a zároveň se jí obohacují. Jsem velmi rád, že se přitom pavilon současně stává i velkou architektonickou ozdobou areálu nemocnice, protože na úrovni prostředí, ve kterém léčíme naše nemocné a vychováváme své žáky a následníky, nám vždy velmi záleželo.

Pěstovat dobré vztahy mezi institucemi, podobně jako pěstovat dobré vztahy mezi lidmi, vyžaduje velké cíle, velkou práci, velkou toleranci a velkou tvořivost. Snad proto se u dosažených mílníků, nežli se vydáme na další složitou cestu, na chvíli zastavujeme

a ohlížíme. Dovolte mi, abych to provedl i já, protože ve složité době, charakterizované bojem o peníze, vysokou prestiž a důležité pozice, v době rozbouřeného zdravotnictví, v době společností nedostatečně oceňovaného vysokého školství, a navíc v době nepříznivého legislativního prostředí pro spolupráci fakulty a nemocnice, se na obou stranách našli učitelé, lékaři, zdravotníci, ekonomové, právníci, technici a manažeři, kteří složitý úkol stavby jedné instituce v areálu a provozních podmínkách instituce druhé uměli trpělivě řešit a vyřešit. Patří jim za to velký dík

Rád dodávám, že ho řešili ve skvělé spolupráci se staviteli, architekty a projektanty dnes otevíraného pavilonu, díky kterým se před rokem narodil i přilehlý Pavilon interních oborů. Jeho zrod od začátku vize tohoto Výukového centra provázela a je mi proto nesmírným potěšením připomenout, že interní pavilon pomohli přivést na svět nejen titíž stavitelé a architekti, ale zároveň i stejné týmy nemocnice i fakulty. Dobrým řízením osudu, kterému tito lidé velmi napomohli, byl interní pavilon odměněn tento podzim prestižní celostátní cenou Stavba roku 2005 a odhalení pamětní desky, které se rovněž dnes v rámci této slavnosti uskuteční, pokládejte prosím za dík všem učitelům a zaměstnancům Lékařské fakulty, kteří na něm mají zásluhu a za skromný příspěvek nemocnice k oslavě šedesátin Lékařské fakulty a otevření Výukového centra.

Upřímně, jménem nemocnice, přeji Lékařské fakultě další prosperitu a úspěchy a tomuto pavilonu co nejintenzivnější studentský a akademický život. Raduji se, že se všudypřítomnost akademického živlu v nemocnici dále zviditelní a jeho duch se zde ještě více zabydlí.

Pohled na Výukové centrum ze střechy bývalé Gerontometabolické kliniky.

Foto Ing. Jiří Bobr

Slavnostní shromáždění při příležitosti 60. výročí založení Lékařské fakulty UK v Hradci Králové dne 21. listopadu 2005

Projev děkana Lékařské fakulty UK v Hradci Králové prof. MUDr. Vladimíra Paličky, CSc.

*Vaše Magnificence, pane rektore UK,
vážení členové čestného předsednictva a čestní hosté, cives academici,
vážené kolegyně a kolegové, milé studentky a studenti, dámy a pánové,*

v těchto dnech slaví Lékařská fakulta UK spolu s Fakultní nemocnicí v Hradci Králové šedesáté výročí svého založení. Při této příležitosti mi, jako úřadujícímu děkanovi fakulty, připadl čestný, milý, zavazující, ale současně nesnadný úkol. Pronést slavnostní projev. V omezeném časovém prostoru bych nejprve rád vzpomněl některých klíčových okamžiků v historii fakulty, některé připomenu i unikátními snímky a záběry. Budu čerpat z historických materiálů, ale i z projevu jednoho z mých předchůdců ve funkci děkana, spectabilis Bartáka.

Již pět a půl měsíce po skončení druhé světové války, 13. října 1945, byla dekretem prezidenta Československé republiky dr. Edvarda Beneše zřízena pobočka LF UK v Hradci Králové. Stala se první fakultou, jež v osvobozeném státě rozšířila síť našeho univerzitního školství. Fascinující údaj, který v dnešní době nemůže mít opakování: za deset dnů, kdy dokument nabyl právní moci, bylo ke studiu řádně zapsáno prvních 450 studentů.

Československou akademickou obcí byla královéhradecká pobočka LF UK přijata s plným respektem. Jejího slavnostního otevření dne 25. listopadu 1945 v sále na Střelnici se účastnili rektor UK prof. MUDr. Jan Bělehrádek a děkanové všech fakult UK. Pozvání přijali také rektor a děkanové Masarykovy Univerzity v Brně, rektori Českého vysokého učení technického v Praze, Českého vysokého učení technického dr. Edvarda Beneše v Brně, Vysoké školy zvěrolékařské v Brně a Vysoké školy zemědělské a lesnické v Bratislavě. Přítomni byli také předseda vlády Zdeněk Fierlinger a ministr školství a osvěty Zdeněk Nejedlý.

Za účasti více jak tisíce hostů prohlásili tehdy rektor UK prof. MUDr. Jan Bělehrádek a děkan LF UK prof. MUDr. Josef Čančík pobočku LF UK v Hradci Králové za otevřenou.

Je potřeba si i dnes připomenout mimořádné úsilí prof. MUDr. Bohuslava Boučka, prvního děkana pobočky, tehdejších docentů Jana Bedrny, Jana Maršálka, Antonína Fingerlanda, Jaroslava Vavrdy, Pavla Lukla, Břetislava Janouška a dalších, kteří založení LF v Hradci Králové s velkým předstihem, již před druhou světovou válkou a během ní, systematicky připravovali. V přípravném výboru pro zřízení LF, později přejmenovaném na Společnost pro vybudování Východočeské univerzity, se podstatnou měrou angažovali také zástupci správy města a regionu, ale i významní představitelé kulturní a umělecké veřejnosti. Také jejich přičiněním mohly být v městě Hradci Králové již 201. den po skončení 2. světové války proslaveny první vysokoškolské přednášky. Z uvedeného vyplývá, že vznik fakulty je personálně svázán hlavně s pracovníky tehdejší Městské nemocnice, a je mimořádným štěstím Hradce Králové – tedy především jeho vysokého školství a zdravotnictví, že tato spolupráce je trvale zcela mimořádná a i dnes pravděpodobně nemá v ČR obdobu.

V roce 1951, tedy po šesti letech působení pobočky, vymohla tehdejší vojenská správa, proti vůli odpovědných představitelů fakulty, transformaci mladé, dynamicky se rozvíjející školy ve Vojenskou lékařskou akademii. Hodnocení sedmiletého působení VLA není ani s odstupem času jednoznačné. Přerušením činnosti civilní fakulty jistě došlo k omezení mezinárodních kontaktů pracovníků, řešeny mohly být pouze výzkumné úkoly vojenského zájmu, jejichž prezentace podléhala přísné kontrole. Fakultu, většinou dobrovolně, opustili mnozí vysoce kvalifikovaní učitelé, ale i studenti, kteří odmítli vojenskou aktivaci. Na druhé straně ale rozvoj medicínského školství v Hradci Králové dále pokračoval, zvláště pod noblesním velením tehdejších představitelů fakulty.

Slavnostní otevření Výukového centra Lékařské fakulty.

Foto Irena Šulcová

Velká posluchárna Výukového centra při slavnostním zahájení k 60. výročí založení Lékařské fakulty.

dejšího velitele generálmajora MUDr. Josefa Krčála. Do Hradce Králové nastoupilo mnoho mladých ambiciózních pracovníků, kteří zde našli dobré pracovní i sociální podmínky. Také příliv finančních prostředků na rozvoj vojenských pracovišť byl vyšší, než bylo tou dobou obvyklé v civilním sektoru vysokých škol.

V roce 1958, snad v důsledku jistého uvolnění v mezinárodní politické situaci, byla VLA opět zcela neočekávaně zrušena. Fakulta se stala jednou z plnoprávných fakult Univerzity Karlovy a vojenská pracoviště se transformovala ve Vojenský lékařský výzkumný a doškolovací ústav Jana Ev. Purkyně, nyní Fakultu vojenského zdravotnictví Univerzity obrany.

Dovolte mi připomenout některé z okamžiků, o kterých jsem mluvil, krátkou unikátní fotodokumentací.

Padesátá a šedesátá léta přinesla velké úspěchy v rozvoji léčebné a diagnostické péče. Připomeňme alespoň některá jména: akademik Jan Bedrna, který svým vizionářským pohledem již tehdy umožnil specializaci chirurgie v jejích jednotlivých oborech – čin, který i dnes zasluží úctu a obdiv, čin bez kterého by nebylo mnoha dalších slavných jmen. Prof. MUDr. Jaroslav

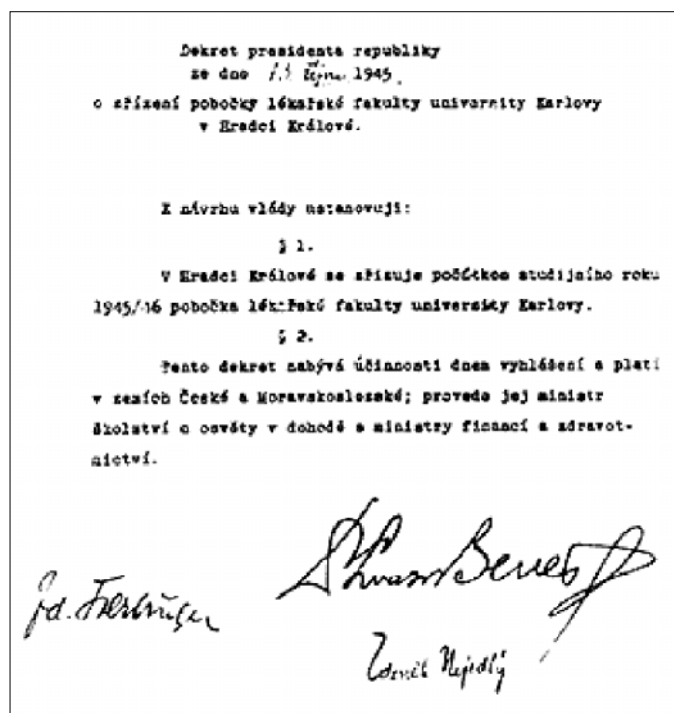
Slavnostní otevření Lékařské fakulty UK v Hradci Králové dne 25. 11. 1945.
Foto z archivu prof. MUDr. H. Stefana, CSc.

Přijetí zastupitelů budoucí fakulty u prezidenta republiky Edvarda Beneše dne 10. 8. 1945. Foto z archivu doc. MUDr. J. Bedrny, CSc.

Posluchárna Lékařské fakulty UK v Hradci Králové v akademickém roce 1945–46.
Foto z archivu Muzea vých. Čech

Dekret prezidenta Československé republiky dr. Edvarda Beneše o zřízení pobočky Lékařské fakulty ze dne 13. října 1945.

Akademik Jan Bedrna a prof. František Smetánka.
Foto z archivu Kabinetu dějin LF UK

První promoce dne 15. 4. 1946.

Foto z archivu prof. MUDr. J. Emra, CSc.

Procházka, DrSc., díky nově zavedené technice mimotělního oběhu, mohl přistoupit k operacím na otevřeném srdci, akademik Rudolf Petr, který nejen vybojoval vznik nového, na vysoké úrovni vybaveného stolůžkového neurochirurgického pavilonu, ale patřil k zakladatelům neurochirurgie v našem státě, či prof. Jaromír Emr – ortoped, který za chvíli promluví. Z dalších oborů jmenujme alespoň rentgenologa prof. Jana Bašteckého, či patologa prof. Antonína Fingerlanda, nebo stomatologa prof. Leona Szamu.

V interních oborech je třeba zmínit mnohá významná jména, a to i těch, kteří z Hradce odešli – například pomoci vytvořit LF v Olomouci – prof. Pavel Lukl, MUDr. Josef Procházka, MUDr. Jindřich Černohorský. Tyto odchody byly sice bolestné, ale pro fakultu velmi čestné; mnohem bolestnější, a to lidsky i odborně, však byly odchody vynucené komunistickými represemi v letech 1948 a především 1969 – jen v tomto roce bylo z politických důvodů neprávem postiženo 41,9 % všech zaměstnanců z řad učitelů a vědeckých pracovníků. Ale ani tyto skutečnosti fakultu nezničily a vyrostli na ní špičkoví odborníci: jmenujme například prof. Josefa Erbena, který instaloval v Hradci Králové jednu z prvních umělých ledvin v Československu, prof. Leo Steinharta – rentgenologa s mimořádně širokým diagnostickým, ale i léčebným záběrem, který umožnil vznik invazivní rentgenologie a pomohl tak tomu, aby MUDr. Jiří Endrys nejen zavedl katetrizaci levého srdečního oddílu, ale rozšířil ji o transseptální přístup. Jejich pracovní úspěchy byly obrovským přínosem pro nemocné, ale otevřely také nebývalé výzkumné aktivity dalších pracovníků. Je ale pravda, že vyjmenovat se při těchto příležitostech dají jen některá jména, a také jen některá zůstávají v paměti veřejnosti. Fakultu však tvoří další stovky špičkových lidí, kteří skvěle dělají svou práci, přednášejí, vyučují a také léčí. Ti všichni, ať již jmenovaní či nejmenovaní (alespoň dnes), udělali z fakulty co je: vynikající výukové i vědecké pracoviště, základ pro kvalitu Fakultní nemocnice, místo, kde se studenti učí medicíně, medicíně teoretické i praktické, kde se učí přístupu k pacientům a určitě i přístupu k životu.

Jestliže jsem zmínil neblahé události let 1948 a 1968, spíše 1969,

musím zmínit také to, že studenti i pedagogičtí pracovníci fakulty se významně zapojili do událostí před 16 lety a že nastalé politické změny umožnily fakultě další svobodný rozvoj a rozkvět.

Dovolte, abych historickou část projevu zakončil několika čísly. Za 60 roků ukončilo na naší fakultě studium 7673 lékařů, z toho 1108 v oboru stomatologie a dále 328 bakalářek ve studijním programu ošetřovatelství.

Pedagogický sbor fakulty tvoří v současné době 24 profesorů, 69 docentů a 193 odborných asistentů. Naše fakulta splnila podmínky nejvyšší možné akreditace a má tedy právo učit ve všech formách vysokoškolského studia. V letošním akademickém roce na fakultě studuje 1329 studentů v programech všeobecného lékařství, zubního lékařství a stomatologie v českém jazyce. Před více než deseti lety jsme otevřeli studijní programy také v anglickém jazyce a je mimořádným úspěchem, že na tomto poli se naše fakulta velmi výrazně prosadila. Získali jsme nejen dobré studenty, ale také dobrou reputaci v zemích, ze kterých přicházejí a do kterých se po absolvování studia vrátili a kde jsou našimi „vyslanci“. V současné době máme 250 studentů z 27 zemí celého světa – od USA až po Taiwan. Je dobré, že většinu tvoří studenti ze zemí EU, především ze Skandinávie a UK. Mimo studium všeobecného a zubního lékařství máme akreditaci i pro bakalářské studijní programy ošetřovatelství a porodní asistentka. V bakalářských studijních programech u nás studuje v současnosti dalších 250 studentek bakalářského studia v oboru ošetřovatelství. V doktorandském studiu, tedy nejvyšší formě vysokoškolské výuky, zaměřené na rozvoj vědy a špičkových odborností studuje v současné době 248 absolventů vysokých škol, většinou lékařů. Náročná péče o jejich vědeckou přípravu se nám nepochybně zúročí. Hlavně oni v budoucnosti převezmou odpovědnost za další rozvoj fakulty. Rád bych vyzvedl také skutečnost, že po zhodnocení personálního obsazení a kvality našich pracovišť souhlasila Akreditační komise vlády ČR s udělením práva provádět na fakultě habilitační a jmenovací řízení profesorem ve většině medicínských oborů, konkrétně ve 21 specializacích. V současné době tedy naše fakulta vychovává ve všech formách studia celkem 1 829

Zastupující děkani pro pobočku Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Hradci Králové 1945–1952

Prof. MUDr. Bohuslav Bouček, profesor farmakologie, zastupující děkan 28. 8. 1945–31. 12. 1945.

Prof. MUDr. František Smetánka, profesor fyziologie a přednosta Ústavu fyziologie, zastupující děkan 1. 1. 1946–21. 6. 1948.

Prof. MVDr. a RNDr. Vlastimil Vrtiš, profesor histologie a přednosta Ústavu histologie a embryologie, zastupující děkan 30. 9. 1948–31. 8. 1950 a děkan 1. 9. 1950–30. 6. 1952

Období Vojenské lékařské akademie (VLA) 1951–1958

Brig. generál MUDr. Osvald Vymětal, velitel Vojenské lékařské akademie, děkan 1. 7. 1952–28. 2. 1953.

Generálmajor MUDr. Josef Krčál, náčelník Vojenské lékařské akademie, děkan 1. 3. 1953–31. 8. 1958.

Děkani Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Hradci Králové 1958–1990

Prof. MUDr. Jaroslav Ondráček, profesor infekčních nemocí a přednosta Infekční kliniky, děkan 1. 9. 1958–31. 8. 1963.

Prof. MUDr. Svatopluk Řehák, CSc., profesor očního lékařství a přednosta Oční kliniky, člen korespondent ČSAV, děkan 1. 9. 1963–1968.

Doc. MUDr. Oldřich Škranc, CSc., docent fyziologie, zastupující děkan 1968–31. 8. 1969, děkan 1. 9. 1969–31. 8. 1970.

Prof. MUDr. Pavel Navrátil, CSc., profesor urologie a přednosta Urologické kliniky, děkan 1. 9. 1970–31. 8. 1985.

Prof. MUDr. Ivan Vodička, CSc., profesor lékařské biofyziky a přednosta Ústavu lékařské biofyziky, děkan 1. 9. 1985–31. 8. 1990.

Děkani Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Hradci Králové 1990–2005

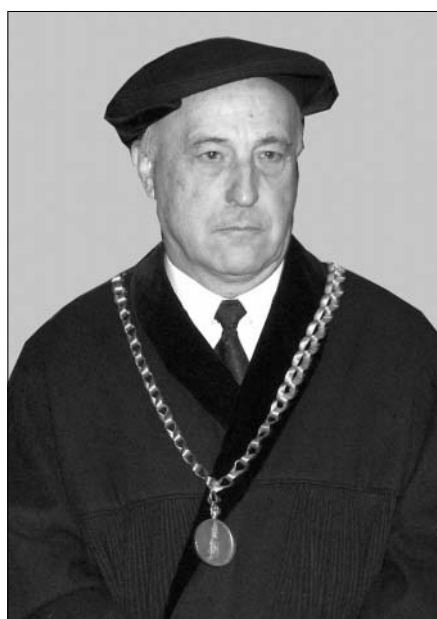
Prof. MUDr. Lubor Vokrouhlický, CSc., profesor patologické fyziologie a přednosta Ústavu patologické fyziologie, děkan 1. 9. 1990–31. 1. 1991.

Prof. MUDr. Pravoslav Stránský, CSc., profesor lékařské biofyziky a přednosta Ústavu lékařské biofyziky, děkan 1. 2. 1991–30. 11. 1991.

Doc. MUDr. Karel Barták, CSc., docent tělovýchovného lékařství a přednosta Ústavu tělovýchovného lékařství, děkan 1. 12. 1991–30. 8. 1997.

Prof. MUDr. Ivo Šteiner, CSc., profesor patologické anatomie a přednosta Fingerlandova ústavu patologie, děkan 1. 9. 1997–30. 8. 2003.

Prof. MUDr. Vladimír Palička, CSc., profesor vnitřního lékařství a přednosta Ústavu klinické biochemie a diagnostiky, děkan 1. 9. 2003–dosud

Kolegium děkana.

studentů; na jejich výuce se podílí celkem 286 učitelů všech kvalifikací.

Nemohu obrazově připomenout všechny učitele naší fakulty, byť by si to zasloužili. Uvedu alespoň děkany.

Významnou část práce fakulty představuje samozřejmě také věda a výzkum. I přes bouřlivou diskusi v odborné i laické veřejnosti byly před rokem zahájeny nové projekty výzkumných záměrů a naše fakulta bez problémů obhájila svůj návrh a projekt s vysokým vědeckým cílem a desítkami milionů na jeho řešení také získala – a když jsem se před chvílí zmínil o dobré spolupráci s Fakultní nemocnicí, je potřeba říci, že i FN získala Výzkumný záměr, na kterém pracuje řada zaměstnanců fakulty, především z klinických oborů. Mimo výzkumný záměr řeší pracovníci fakulty v současné době celkem 60 výzkumných a grantových projektů. Jen jeden z mnoha číselných ukazatelů: v loňském roce publikovali pracovníci fakulty celkem 1434 odborných, vědeckých publikací.

Důležitou skutečností je i to, že se v posledních dvou letech podařilo stabilizovat i ekonomickou situaci fakulty a dokonce výrazně zvýšit platy jejich zaměstnanců, které konečně začínají být srovnatelnější s příjmy ostatních skupin odborníků tohoto státu, i když do evropské či světové roviny máme ještě opravdu daleko. Jestliže se dnes volá po tom, že vysoké školy by nemě-

Imatrikulace 8. 10. 2005.

ly jen čekat na příjem peněz od státu, ale snažit se i o vlastní zdroje, pak za naši fakultu mohu s hrdostí říci, že vlastním úsilím získáváme více než 40% celkového rozpočtu fakulty, což u „neprůmyslových“ škol není vůbec jednoduché.

Než skončím slavnostní projev, rád bych obrazově připomenul alespoň některá místa a některé okamžiky ze života fakulty.

Měl bych svůj projev zakončit výhledem do budoucna. Jistě je to možné. Máme rozpracované podrobné představy o přestavbě studia s jeho výraznou modernizací, budeme směřovat výuku v klinických oborech k více individuálnímu přístupu a především s větším zaměřením na vztah k pacientům a lidské stránky stále více se technizující medicíny. Největším současným rozvojovým cílem fakulty je prosadit výstavbu Univerzitního kampusu UK v Hradci Králové – společně s Farmaceutickou fakultou UK a dalšími partnery. Nechci ale slibovat, nejlepší je, když mluví skutky. A těch je za 60 let života Lékařské fakulty UK v Hradci Králové jistě úctyhodná řada. Nechť tedy naše skutky zhodnotí ti, kteří si budou připomínat další výročí fakulty v budoucnu. Nechť nás hodnotí naši studenti a absolven-

Promoce 2005.

ti, ale snad především jejich pacienti – ti nejlépe poznají, zda jsme dobrou Lékařskou fakultou a zda jsme naučili naše studenty dobrou, špičkově odbornou, ale především lidskou medicínu.

Do dalších let přeji naší Lékařské fakultě, jejím zaměstnancům, studentům i přátelům

Quod bonum, faustum, felix, fortunatumque sit!

SVOČ 18. 5. 2005 – bakalářky.

Foto Irena Šulcová

Projev rektora UK jeho Magnificence prof. Ing. Ivana Wilhelma, CSc.

Jeho Magnificence rektor Univerzity Karlovy prof. Ing. Ivan Wilhelm, CSc., pozdravil slavnostní shromáždění k 60. výročí založení Lékařské fakulty a otevření Výukového centra Lékařské

fakulty. Zvláště nás potěšil závěr jeho projevu, ve kterém uvedl, že bude-li se dařit Lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Hradci Králové, bude se dařit i Univerzitě Karlově.

Projev doc. MUDr. Aleny Stoklasové, místopředsedkyně AS Lékařské fakulty UK v Hradci Králové

Vaše Magnificence, Spectabiles, Honorabiles, členové akademické obce, vážení a milí hosté,

dostalo se mi cti promluvit k tomuto slavnostnímu shromáždění z titulu místopředsedkyně AS naší fakulty. Zároveň mi dovoluete tlumočit srdečné pozdravy vám všem od předsedy AS, prof. Červinky, který je tč. v zahraničí.-

Kulatá výročí vybízejí k reminiscencím a zamyšlení. Akademický senát se podílí na řízení chodu fakulty patnáct let a z hlediska délky lidského života je teprve na prahu dospělosti. Dovolte mi, abych připomněla nejdůležitější momenty, kterými prošel. Jeho předchůdcem bylo Akademické fórum, které bylo ustaveno hned v prosinci 1989 ze zástupců pracovníků a studentů a prezentovalo názory členů akademické obce. Už v březnu 1990 se přejmenovalo na akademický senát a v jednáních jej zastupovali vždy dva mluvčí z předsednictva, kteří se po dvou měsících střídali. V tomtéž roce byl schválen zákon o vysokých školách, který přesněji vymezoval složení a funkci AS. Od té doby členové AS volí předsednictvo, které ze svého středu vybere předsedu. Každým rokem musí předseda i předsednictvo AS obhájit svoji pozici v tajných volbách. Jen pro osvěžení paměti v letech 1991 a 1992 stáli v čele AS doc. Leoš Heger a po něm doc. Jiří Náhlovský, které následovali prof. Pravoslav Stránský a doc. Vladimír Geršl. Od roku 2003 je v čele AS prof. Miroslav Červinka.

Vysokoškolský zákon svěřuje akademickým senátům nemalé pravomoci. V prvé řadě se senát fakulty usnává o návrhu na jmenování děkana a schvaluje členy vědecké rady a disciplinární komise. Schvaluje vnitřní předpisy fakulty, rozdělení finančních prostředků, výroční zprávu o činnosti a hospodaření fakulty. V neposlední řadě schvaluje podmínky pro přijetí ke studiu a dlouhodobé záměry fakulty. Vyjadřuje se k návrhům studijních plánů a k záměru děkana jmenovat nebo odvolat proděkany.

Právě spoluvytváření a schvalování závazných pravidel pro činnost fakulty je velmi důležitou oblastí činnosti AS. Netýká se to jenom hektické porevoluční doby, kdy se vytvářely a schva-

lovaly první předpisy a potom konce 90. let, kdy bylo nezbytné kvůli novelizaci VŠ zákona téměř všechny předpisy přepracovat. Ani stávající senát neminulo projednávání předpisů. V letošním roce to je novelizace studijního a zkušebního řádu, která zcela zásadně změní ustálené zvyklosti. Vynutil si ji přechod na kreditový systém, který se rozběhne od příštího akademického roku. V současné době Parlament České republiky projednává novelu Vysokoškolského zákona. Tato novela poněkud modifikuje roli akademických senátů a mění i další pravidla. V případě jejich přijetí nás čeká mnoho další legislativní práce. Při každých takových změnách cítíme morální závazek dohlížet na zachování autonomie a demokratických principů při fungování senátu, což jest jeho posláním.

AS plní ještě jednu roli, která není výslovně zmíněna v předpisech, ale přesto je velmi důležitá. AS je jednou z možných zpětných vazeb pro vedení LF a představuje fórum pro výměnu názorů v akademické obci. Dovolím si tvrdit, že tuto roli náš akademický senát plní velmi dobře, a to jak ve vztahu k zaměstnancům, tak i studentům. Je to fórum, které využívají pracovníci pro ventilování některých problémů, a kde se na chodu fakulty mohou prostřednictvím svých zástupců významně podílet studenti. AS přispívá k řešení jejich problémů jak studijního, tak sociálního rázu. Současně je to i fórum, kde studenti a učitelé mohou (a hojně toho využívají) diskutovat mezi sebou. V posledním období se podařilo do činnosti zapojit i zahraniční studenty. Členem předsednictva AS bývá i jejich zástupce. Vyžadovalo to vyřešit i menší technické a legislativní problémy, návrhy na usnesení jsou předkládány v češtině i v angličtině a na jednání senátu je zajištěn simultánní překlad.

Plynulý chod školy a její rozvoj by nebyl možný bez spolupráce Akademického senátu s vedením fakulty. Naše fakulta patří mezi ty šťastnější, kde je tato spolupráce tradičně konstruktivní a na velice dobré úrovni. Naším společným cílem je udržet dobré jméno naší fakulty a v rámci svých možností přispět k jejímu dalšímu rozvoji. Věřím, že se nám to bude dařit i v dalších letech.

Quod bonum, felix, faustum, fortunatumque sit.

Projev prof. MUDr. Jaromíra Emra, CSc.

Vaše Magnificence, Spectabiles, vážení čestní hosté, dámy a pánové,

byl jsem požádán, abych promluvil za první absolventy této lékařské fakulty při oslavě jejího šedesátiletého trvání.

V první polovině roku 1946 ukončilo klinická studia na fakultě 8 studentů. Z nichž nejprve 3 starší kolegové, jmenovitě Miloš Gold, později ředitel nemocnice s poliklinikou v Nové

Pace, Rudolf Klen z Hradce Králové, vězeň z Terezína, nyní profesor LF UK v Hradci Králové a zakladatel první kostní banky a Tkáňové ústředny při FN v Hradci Králové a Josef Hubka, později oblíbený stomatolog působící v Hořicích.

Potom následovala skupina nás 5 mediků, kteří jsme byli postřiženi zavřením českých vysokých škol v pátém semestru studia na LF UK v Praze v roce 1939. První rigorosum jsme mohli dokončit až v letním mimořádném semestru v roce 1945. Potom jsme

se mohli zapojit do příprav k otevření nové fakulty. Nastoupili jsme jako demonstrátoři na teoretických ústavech, kde bylo třeba zhotovovat, kromě jiného, učební pomůcky, anatomické a jiné preparáty. Hlavně však jsme pokračovali ve studiu klinických oborů. Většina z nás nebyla zcela odtržena od zdravotnictví. Za války se mnohým z nás podařilo získat práci ve zdravotnických zařízeních nemocenských pojišťoven, v nemocnicích nebo lékárnách. Měli jsme také možnost chodit na tzv. „perličky“, vzdělávací lékařské schůze zde v Hradci Králové a poznávat zde i některé z našich budoucích učitelů. To nám hodně pomáhalo i ve studiu klinických předmětů.

Vlastní výuka na klinikách byla zcela zvláštní a účinná. Bylo to způsobeno tím, že nás bylo málo. V posluchárně bylo vždy okolo 10 studentů, kteří se z role víceméně anonymních posluchačů z přeplněných pražských poslucháren octli pod přímou péčí našich nových, většinou však již dobře známých učitelů a to vše pod přísným dozorem profesora Bedrny. Ten pečoval, abychom postupovali co nejrychleji a nenápadně řídil i naše budoucí zaměření. Jeho výuka chirurgie spočívala v kombinaci

výkladu, demonstrace a zkoušení. Byla tak účinná, že si dodnes pamatuji demonstrované případy. I další učitelé sledovali tutéž taktiku, jen zkoušení bylo méně. Přesto každý z nich se v naší výuce něčím zapsal. Oceňovali jsme bodrý přístup profesora Vanýska, jak při chybění učebnic očního lékařství dovedl barvitě až dramaticky popsat nemoci oka. Profesor Hybášek chybění učebnice nahrazoval krásně malovanými obrázky krčních a ušních chorob na tabuli. Profesor Maršálek okouzloval nejen přednáškami, ale i osobní elegancí. Profesor Lukl svou vážností. Nemohu nezmínit profesora Fingerlanda, s nímž jsem se později dlouho dobře znal a co jsem se u něho na pitevně naučil, jsem v praxi musel záhy použít při svém působení ve vojenské nemocnici v Josefově.

Nelze dnes zmínit všechny. Snažili se nás naučit co nejvíce a co nejrychleji, abychom dohnali 6 ztracených let a budiž jim za to vděčná vzpomínka.

60 let uplynulo a z řad prvních absolventů jsme zbyli již jen dva. Naše Alma mater však žije a přejeme ji další úspěšný růst a rozkvět.

Projev MUDr. Ladislava Pecháčka

Vaše Magnificence pane rektore, Spectabilis, pane děkane, dámy a pánové, kolegyně a kolegové,

když jsem byl požádán, abych promluvil za absolventy na dnešním slavnostním shromáždění k 60. výročí založení Lékařské fakulty v Hradci Králové, moje první reakce byla v duchu odmítavá. V poslední době se mi občas přihodí, že se na sebe, jako na absolventa Lékařské fakulty, dívám jakoby „zvenčí“. Strávil jsem na fakultě téměř jedenáctinu svého dosavadního života a jedenačtyřicet let po absolutoriu zažívám stejné pocity jako kdysi po úspěšně složených přijímacích zkouškách. Nad tou šestiletou proměnou, která se tady se mnou stala, jsem dodnes nepřestal žasnout.

Jsem tady už za ty starší absolventy; náš promoční ročník se skládá z více či méně emeritních jedinců a organizátorem našich pravidelných setkávání je ústav patologické anatomie, což mi připadá čím dál víc signifikantní. Když jsem přišel jako jinoch na zdejší Lékařskou fakultu, bylo mi sedmnáct a půl a byl jsem okouzlen a plný ostychu a úcty před staršími a moudřejšími, které jsem tady potkával. Pak všechno odnes čas, a člověk zjišťuje, že je plný ostychu a úcty i před těmi mladými, které tu potkává, poněvadž došli někam, kam on už nikdy nedojde. Nastupovali jsme na fakultu koncem padesátých let, končili uprostřed let šedesátých. Zažili jsme soumrak tuhé totality, která se samozřejmě odrážela i v náplni učiva teoretických předmětů. Některé tehdejší importované vědecké objevy by dnes působily komicky a genetiku jsme se doučovali až za pochodu v praxi. Zažili jsme i krátkou přechodnou liberalizaci let šedesátých, která nám pak, posílena euforií z ukončení studia, z přečtených knih a zhlédnutých filmů, vyvolala iluzi, že svět bude otevřený a přátelské místo. Bohužel, většině z nás se příštích pětadvacet let neotevřel a halasně deklarované přátelství vzalo za několik let za své. Život nám byl zreorganizován proti naší vůli a mnozí z nás se museli vzdát vysněné odborné budoucnosti, kterou si plánovali a na kterou se připravovali často už během studia. Přesto jsme dál žili a pracovali nejen kvůli živobytí, ale i díky tomu, že nám

zdejší učitelé vštípili vědomí, že zdraví nemocného je nejvyšší zákon. Legendární fyziologický guru, kterého bych dnes nazval akcentovanou osobností, nám odhalil další užitečnou pravdu, když na jedné přednášce prohlásil, cituji: Pamatujte si, hoši, že nejvíc vždycky vydrží průměrný chcípák. Konec citátu. Bonmot o průměrném chcípákově jsme si pak mohli připomínat pokaždé, když nás život válcoval, utěšující se tím, že pan profesor měl na mysli výhradně tělesnou zdatnost. Naučili jsme se přijímat osud stoicky. To byl také jeden z postojů, které tu bylo možné získat. Na pedagogické tituly, akademické pocty nebo úspěchy na poli vědy nikdy nedosáhnou všichni. Každý se nerodí jako sólista. Z většiny se stanou, ať již z vnitřních nebo zevních příčin, dělníci medicíny, nebo, jak říkají muzikanti, tutti hráči. Museli jsme cestou otevřít mnoho dveří, a ne za každými čekalo uznání a úspěch. Často jsem bilancoval, co mi fakulta, kromě odborných znalostí a pěkných vzpomínek dala, a musím říct, že v hierarchii těch, kteří ovlivnili moje názory a životní postoje je alma mater na třetím místě, hned za rodiči a za uměním (z dob, kdy ještě kultivovalo duši). Snad budu mluvit i za ostatní, když řeknu, že kromě teoretických znalostí to byly i praktické dovednosti, jimiž nás zdejší fakulta vybavila nadprůměrně. Mnohokrát jsem se setkal s čerstvými absolventy jiných fakult, kteří se na určitou dobu stali mými podřízenými, a kteří ve svém dosavadním životě nespátřili bubínek, nezvládli jednoduchou suturu, nediferencovali srdeční šelesty. Ale abych jenom nepomlouval, sebekriticky přiznávám, že dodnes nejsem tak úplně přesvědčen o tom, že jsem někdy slyšel plodové ozvy. To není výtka gynekologicko-porodnické klinice, to byla moje neschopnost, tenkrát, soustředit se s obličejem vzdáleným několik centimetrů od orgánu, kterého se ten obor týká. Určitě nás bude víc, ale s příchodem kardiokografu se problém vyřešil. Technika pak vyřešila i mnoho dalších našich nedokonalostí. Ať to bylo CT, magnetická rezonance nebo jiné technické vymoženosti, které nelze všechny vyjmenovat. Dobrodiní moderní kardiologie, zejména perkutánních intervenčních metod, nás zastihlo připravené, některé dokonce komplet – i s vlastními koronárkami (mám

na mysl vlastní koronární cévy, vlastní koronární jednotky přišly později); zažili jsme rozvoj dialýzy, orgánových transplantací, laparoskopických metod. Dožili jsme se léčby peptického vředu antibiotiky. (To mi ve své době přišlo zvlášť medicínsky pikantní, ale bylo to tak, letos posvěceno Nobelovou cenou.) Snažili jsme se orientovat v džungli překotně se rozvíjející farmakologie, každý minimálně v té části partitury, která se týkala jeho odbornosti. (Jeden příklad za všechny: když jsme nastupovali do praxe, ještě nebyl ani Clofibrat; dnes se léků snižujících hladinu lipidů v séru, fibrátů a statinů dohromady, spotřebuje v republice za 1,5 miliardy ročně.) Stali jsme se svědky gigantického skoku, který učinila medicína za půl století. Nakonec jsme stačili vstřebat internet a jsme počítačově gramotní. Jen tak mimo soutěž se na stará kolena snažíme zvládat informační boom, a už si můžeme dovolit luxus výběru. Taky už nejsme na všechno zvědaví. Na mladší kolegy teď, zdá se, čekají genové úpravy, robotizace a nanotechnologie. Na co jsme ale připraveni nebyli, byl rozkvět drogové scény; vzpomínám na diagnostické rozpaky v terénu u prvních záhadných dramatických stavů mladých lidí, které jsme zpočátku neuměli nikam zařadit; a až časem, postupně a s přispěním vlastních chyb, jsme se naučili rozpoznat intoxikaci návykovou látkou. To všechno tu před půl stoletím nebylo. Nesmím také zapomenout, že jsme si zamilovali město a stali se hradeckými patrioty, ačkoliv většina z nás tu nežije. Naši učitelé nás také učili komunikovat; nešlo o behaviorální metody, nácvik nebo jiné předepsané postupy. Byla to při tehdejších zažitém paternalistickém přístupu nádherná a čirá empirie. Většinou to zvládali osobním příkladem, s důrazem na individualitu pacienta, s citem pro situaci a s noblesou; ještě dneska bych mohl jmenovat, od koho jsem co odkoukal. Jsem jim

také vděčen, že nás naučili s pacientem sympatizovat; protože na rozdíl od v poslední době tolik proklamované, ale zraňující empatie, zastávám názor opřený o životní zkušenost, že pouze neokázale projevená sympatie dokáže navodit rovnoprávný vztah, pomoci nemocnému, a zabránit syndromu vyhoření. Probatum est. Naučili jsme se naslouchat nemocným, i když přiznávám, že to bylo v časové tísní často obtížné. Ale to nejdůležitější, co jsme zde získali, má obecnější charakter. To hlavní totiž, co v nás naši učitelé implicitně vypěstovali a co jsem si z fakulty odnesl a co mi snad bude dopřáno ještě nějaký čas používat, je způsob, druh nebo, chcete-li, velmi užitečná odrůda myšlení. Ať jsem v životě dělal cokoli, a nejen v medicíně, vždycky jsem se přistihl, že myslím a jednám způsobem, který mi byl vštípen tady. Někdo to nazývá profesionální deformací, ale všichni dobře víme, jak je to užitečné. Je toho mnoho, na co jsem zapomněl a co jsem říct nestačil; nepřipomněl jsem rozvoj Fakultní nemocnice, viditelný na první pohled, kde mi připadá, že přibude nějaký pavilon téměř pokaždé, když jedu okolo a kde jsem už schopen bloudit. Vynechal jsem celou významnou kapitolu vojenské medicíny, které jsem byl čtrnáct let součástí; to by bylo na román. A něco jsem také neřekl, poněvadž to ke slavnostní chvíli nepatří.

Dámy a pánové, rád bych vás ujistil, jakou je mi velkou ctí, že jsem byl pozván, mohl pronést skromné laudatio, vyjádřit poděkování, vyznat se ze vzpomínek a podělit se o pár myšlenek, a že mi to udělalo radost. Přeji učitelům bystré studenty a všem studentům, příštím absolventům a našim následovníkům přeji, aby, řečeno obrazně slovy antického lékaře, do všech domů, do kterých vstoupí, vešli jenom ku prospěchu. A naší Alma Mater pak - co jiného než vivat, crescat, floreat. Děkuji.

Projev MUDr. Jakuba Suchánka

Jako ostatní přednášející i já bych Vás chtěl uvítat zde v nové budově, která bude poskytovat zázemí všem studentům.

Po několika letech plánování a dalším roce stavění jsme se všichni dočkali. Hurá.

Vzpomínám na den kdy jsme se, ještě jako studenti, zúčastnili slavnostního položení základního kamene Výukového centra a přišli jsme proto pozdě na přednášku. Budiž nám to prominuto, ale měli jsem svolení samotného prof. Malého. Celý minulý zimní semestr jsme pak na přednáškách z vnitřního lékařství se zájmem sledovali cvrkot pod okny a stavbu této budovy.

Poté přišla státnice a já jaksí ztratil přehled, co vše se zde odehrávalo. Nyní, když stojím uvnitř a vidím všechny možnosti, které toto centrum nabízí, nezbyvá mi než vzdát hold všem, kteří se na jeho realizaci podíleli. Nutno podotknouti, že plánování začalo již za minulého vedení, bohužel kvůli všem průtahům, které jsou pro český stát tak typické, bylo dostavěno až nyní.

Za všechny studenty bych chtěl poděkovat minulému i současnému proděkanovi pro rozvoj prof. Janu Dominikovi a prof. Vladimíru Geršlovi za to, že dovedli toto dílo až do konečné fáze a nám tím umožnil se zde dnes sejít. Ještě jednou děkuji.

Vzpomínám též na okamžiky, kdy pan prof. Geršl svolával studenty, aby se vyjádřili k návrhům architektů. Stydím se, když říkám že jsem na takovém setkání byl pouze jedenkrát, ale debata byla tehdy dlouhá, a tak jsem snad i já sám přispěl svoji troškou.

Obecně se dá říct, že naše fakulta se vždy snažila poskytnout dobré zázemí všem svým studentům, např. zapůjčením knih pro daný ročník. Já jich měl jednou dokonce 63. Dále velkým množstvím ubytovacích kapacit na našich kolejích. Také možnost připojit se k internetu, a to jak ze školy tak z kolejí je v dnešní době naprosto nepostradatelná. To, že studenti budou mít možnost surfovat po netu i zde, v této budově, a možnost půjčit si nějakou knihu, či odborný časopis, považuji za zvláště výrazný krok tím správným směrem. Nebudou se tedy již muset rozmýšlet, zda to stojí za to, táhnout se takovou dálku do knihovny.

Studijní centrum smaže také, ne snad přímo černou kaňku, ale spíše šedivý puntík, který studenti znamenali do svých bločků, a tím bylo zázemí ve FN. Museli jsme se v jedné budově převlékat a do jiné utíkat na výuku, což nebylo v zimních měsících moc příjemné a i podrážky našich přezůvek to ošklivě odnášely. Nyní novým studentům můžu jen závidět možnost převléknout se a bez omrzlého nosu se dostat do budov, ve kterých probíhá největší část výuky.

Dalším pomyslným puntíkem byla nízká kapacita přednáškových místností. Tedy můj zubařský kruh to moc nepostihlo, bylo nás v celém ročníku jen 16, ale od studentů všeobecného směru jsem slyšel o přednáškách, na které si museli nosit židličky, nebo seděli na zemi. Když vidím kolik nás tu dnes je, tak si myslím, že konečně můžeme s vážnou tváří a klidem v srdci říct: Studenti, židle nechte doma, místa je tu dost.

Projev Erika Erlingssona, studenta 4. ročníku z Norska

Thank you for giving me the privilege to speak here at the opening to this fabulous new building; it certainly is a refreshing change in architecture for this hospital complex.

I spoke recently with the Rector elect prof. Václav Hampl at his nomination meeting with the academic senate not so long ago and one of the directions he mentioned he would like to work on for Charles University as a whole was more unity between its' Czech and International students. I believe this new building will help facilitate this connection.

There are two major components to a successful University; one is academic excellence of which I have no doubt. Another is name recognition – which among many other things ultimately brings funding. We International students play a major role in the latter as when we are finished here most of us will return to our respective countries to practice medicine.

It is therefore very important that we be every bit as proud of our faculty, its' history, and involved in its' future as our Czech counterparts. Although this faculty is far ahead of the other Charles University faculties with respect to International student integration, there is still room for improvement.

I chose to attend this faculty over other's because I had to learn the language, and through that the culture and history. I am not alone. Although learning the language is up to each and every individual, interaction between the Czech and International students can greatly enhance our experience, and knowledge of this country and its' people which in time would lead to better understanding of the language, better interaction with patients, and ultimately a better education.

I believe also that small changes such as making 'The Prague Post' available to us, and large changes such as the completion of the highway to Prague could help shift the cultural differences and isolation from misunderstanding to integration and understanding. These small ideas and great events could make our faculty the destination for International students wishing to study medicine in the Czech Republic. Prof. Hampl can use this faculty as a template for his goal.

I would like to thank all of those people whose tremendous efforts have brought this faculty to its' current international level. We should all be proud of our faculty. I know I am.

Výukové centrum a lékařská knihovna

Studovna detašovaného pracoviště lékařské knihovny.

Dne 21. listopadu 2005 bylo slavnostně otevřeno Výukové centrum umístěné v areálu Fakultní nemocnice. Kromě prostor určených pro výuku, jsou ve 3. patře této budovy dvě studovny. V jedné studovně je 36 pracovních míst s počítači. Počítače jsou napojeny na síť Lékařské fakulty, studenti zde mají možnost pracovat s počítačem obdobně jako na fakultě, tedy zpracovávat si svoje seminární práce, nebo jenom poslat e-mail. Na počítačích je možné najít stránku lékařské knihovny www.lfhk.cuni.cz (dále Informační služby, Knihovna). Zájemcům jsou z této stránky dostupné elektronické služby knihovny – např. žádanky o meziknihovní výpůjční službu, vstupy do elektronických databází (Medline, Web of Science, Current Contents, plnotextové databáze atd.), mohou se podívat do on line katalogu knihovny TinWeb a vyhledat si v něm potřebné studijní materiály.

Druhá studovna je detašovaným pracovištěm lékařské knihovny a je určena k prezenčnímu studiu. Na policích jsou učebnice, skripta a monografie podle jednotlivých oborů a jednotlivých ročníků studia pro české i zahraniční studenty. Tento knižní fond

doplňují naučné a jazykové slovníky, různé encyklopedie a další literatura příručkového charakteru.

Výběr je zaměřen převážně na studijní literaturu pro klinické obory. Tato sbírka knih se bude postupně doplňovat o nové knihy, ale i o knihy starší z centrálního fondu. Do studovny přibudou i poslední ročníky zahraničních časopisů převážně z klinických oborů. Tato kolekce časopisů by měla zaplnit dlouholetou absenci čítárny časopisů ve Fakultní nemocnici a tím zajistit lepší dostupnost a větší využitelnost.

Lékařskou knihovnu čeká v nejbližší době rozsáhlá rekonstrukce budovy a provoz bude s největší pravděpodobností do jisté míry omezen. Již nyní je starší knižní fond do r. 1981 a časopi-secký fond do roku 1945 přestěhovaný do skladových prostor v Třebši. Z tohoto deponitáře je možno dovézt jakoukoliv knihu během několika dnů.

Po dobu plánované rekonstrukce se budou pracovnice knihovny snažit v rámci svých možností zachovat všechny knihovnické služby, které budou čtenáři potřebovat. *PhDr. Eva Čečková*

Studovna s počítači.

Foto Irena Šulcová

Naši studenti na zahraničních univerzitách překvapují svými znalostmi, nasazením a dosahovanými výsledky

Vedení Lékařské fakulty UK v Hradci Králové navázalo, pokud jde o studijní pobyty studentů, spolupráci s dvěma významnými zahraničními pracovišti. V roce 1991 byl zásluhou prof. Alexandra Schirgera první student naší fakulty na Mayo Clinic v Rochesteru v Minnesotě. Od konce devadesátých let se díky prof. Schirgerovi spolupráce s touto nejprestižnější klinikou USA široce rozvinula a každoročně je tříměsíční studijní pobyt umožňován až pěti studentům. Studující jsou pod vedením tutora (školitele) přímo začleňováni do výzkumných programů. Studenti jsou pro pobyt na Mayo Clinic vybírání na fakultě konkurzem. Hodnotí se studijní prospěch, znalost jazyka a přihlíží se, kvůli začlenění na Mayo Clinic, k oblasti zájmů. Od roku 1998 bylo na tříměsíčních prázdninových pobytech přes 30 studentů.

Hodnocení našich studentů profesory a pracovníky Mayo Clinic je veskrze vysoce pozitivní. Vyzvedává se jejich vysoká zainteresovanost, práce bez ohledu na čas, schopnost řešit výzkumně i složitou problematiku a hluboké znalosti, které namnoze přesahují stupeň jejich dosavadního vzdělání. Je zmíněno jejich vzorné vystupování a oblíbenost v kolektivech, ve kterých pracovali. Často je vysloveno i přání spolupracovat s našimi studenty i v budoucnu. Některým je umožněna v dalším roce i stáž na klinických odděleních (clerkship), která se studentům jiných univerzit povoluje jen zcela ojediněle.

Druhé významné pracoviště, na kterém je každoročně umožněn šestitýdenní studijní pobyt dvěma našimi studentům, je The Royal Liverpool and Broadgreen Hospitals v Liverpoolu. Spolupráce byla navázána v roce 1991 prostřednictvím prof. Stephena Saltissioho. Spokojenost s našimi studenty dokumentuje jistě skutečnost, že z kvóty pro zahraniční studenty získávají každoročně dvě místa naši studenti.

V některých posudcích našich studentů ze zahraničních univerzit je skrytě vyslovena otázka, zda skutečně jde o studenty pregraduálního studia, jak se o tom zmínil i rektor UK prof. Ing. Ivan Wilhelm, CSc., ve svém projevu při oslavě 60. výročí Lékařské fakulty v Hradci Králové.

Pavel Chrobák byl prvním studentem naší fakulty, který pracoval po dokončení 4. ročníku studia na Mayo Clinic na oddělení klinické farmakologie pod vedením prof. Jamese Lipskyho ve výzkumu metabolismu disulfiramu. Výsledky, kterých při výzkumu dosáhl, byly prof. Lipským vysoce kladně hodnoceny. Na jeho doporučení mu byla v následujícím roce umožněna čtyřměsíční klinická stáž (clerkship). Doporučení prof. Lipskyho, ve kterém byly obzvláště vyzvednuty jeho mimořádné schopnosti pro výzkumnou práci, spolu s posudkem dr. N. A. Bose, vedoucího molekulárně biologické skupiny v Ústavu histologie a celulární biologie Lékařské fakulty Univerzity Groningen Nizozemsko, v jehož laboratoři později pracoval po 6 týdnů v rámci výměnné studijní stáže, měly rozhodný význam, že *Pavel vyhrál, bezprostředně po skončení studia, konkurz na místo výzkumného pracovníka v celosvětově uznávaném vý-*

zkumném centru a nejprestižnějším výzkumném ústavu v USA v N. I. H. (National Institute of Health) v Bethesdě. V posudku dr. N. A. Bose stálo „...ačkoliv Pavel pracoval u nás po poměrně velmi krátké období, zapůsobil na nás způsob, jakým byl schopen provádět pokusy na velmi nesnadném poli in situ hybridizace genu Vh. Pracoval přesně, nezávisle a záhy vkládal do pokusů své vlastní ideje“. Pavel pracoval v N. I. H. pět let.

Adriana Slobodová odjžděla na Mayo Clinic jako studentka 4. ročníku. Její úspěšná výzkumná práce během tříměsíčního pobytu v roce 1998, kdy její studie, jak uvádí v posudku její tutor doc. Robert Simari, představovala první snahu o definování regulace transkripce TFPI (Tissue Factor Pathway Inhibitor), vyústila v nabídku pracovat po dobu jednoho roku ve výzkumu na Oddělení kardiovaskulárních nemocí. „*Adriana se projevila jako nesmírně tvrdě pracující, neuvěřitelně motivovaná a zvědavá.*“ Děkan jí přerušením studia umožnil přijmout tuto mimořádnou nabídku. Po dokončení studia na naší fakultě získala v celoamerické kompetici místo klinického rezidenta na Mayo Clinic. Její práce po skončení rezidentury byla hodnocena slovy: „*Adriana byla fantastickým klinickým rezidentem. Je nápaditá, pečlivá a neúnavná. Má obrovské znalosti a byla jasně nejlepším rezidentem z celé skupiny.*“

Z posudku **Pavly Kašparové**: Pavla pracovala na Oddělení pro gastroenterologii a transplantaci jater a to jak na klinickém oddělení, tak i ve výzkumu. „*Prokázala příkladnou znalost vnitřního lékařství, která zřetelně převyšovala znalosti studentů medicíny na jejím stupni přípravy. Její klinické dovednosti a zvládnutí fyzikálního vyšetření byly vynikající. Podstatně se podílela na klinickém výzkumu věnovaném prevenci nealkoholické steatohepatitidy a terminálního stadia jaterního onemocnění. Významně nám pomáhala i na dokončení další studie. Obě studie budou v blízké budoucnosti publikovány. Je neobvyklé, aby student medicíny tak významně přispěl k publikaci.*“ (Obě práce vyšly, a to: Charlton M., Kasparova P., Weston S., et al.: Frequency of nonalcoholic steatohepatitis as a cause of advanced liver disease. Liver Transplant 2001;7:608-614 a Figueiredo F., Dickson E. R., Pasha T., Kasparova P., et al.: Impact of nutritional status on outcomes after liver transplantation. Transplantation 2000; 70(9): 1347-1352.

„*Jsem vděčen vaší instituci, že jí umožnila s námi spolupracovat a uvítáme možnost s ní spolupracovat v budoucnu*“ (Michal R. Charlton, M. D.).

Z posudku **Jaroslava Pfeffera**, který pracoval na Oddělení patologické anatomie uvádíme: „*...Vzácně jsem se setkal s takovou motivací a talentem a to i mezi našimi rezidenty a lékaři ... Jeho přínos budeme na našem pracovišti postrádat a pevně doufám, že se s ním opět setkáme. Bude pro mne ctí doporučit ho jako rezidenta na Mayo Clinic, rozhodne-li se pro tuto dráhu*“ (Erik Pfeifer, M. D.).

„Byli jsme opravdu všichni osloveni a potěšeni jeho enthu-
siasmem a pracovní pílí ... Učinil na každého z nás dojem šíří
svých znalostí a zasvěcenými otázkami. Nepochybně pro nás
všechny bylo potěšením s Jaroslavem Pfefferem spolupracovat
a uvítali bychom možnost s ním pracovat i v budoucnu“ (William
D. Edwards, M. D.).

Z posudku **Lukáše Smoleje**, studenta 5. ročníku. Hodnotitelka
doc. F. Jelinek, Ph.D., uvádí: „...mohu na svou čest prohlásit,
že Lukáš významně přispěl při řešení projektu, který má vy-
sokou prioritu v mém výzkumném plánu...Byla jsem nesmírně
potěšena jeho výkonem.“

Podobně v téměř stránkovém posudku **Jiřího Fremutha** se
nejdříve hodnotí účast Jiřího na klinickém výzkumném projektu
věnovaném výsledkům angioplastiky a fibromuskulární stenóze
renální arterie. „Jiří strávil dlouhé hodiny shromažďováním dat
...a před svým odjezdem byl schopen data shrnout ve srozumí-
telné a jasné formě a tak je připravit pro zamýšlenou publikaci,
ke které napsal úvod a stat obsahující výsledky. Nikdy bych nevá-
hal přijmout ho zpět a rád bych ho doporučil každému kolegovi,
který by o něm uvažoval jako o spolupracovníkovi v klinicky za-
měřeném výzkumném projektu“ (prof. Alexander Schirger, M. D.).
Ve svém posudku děkanovi naší fakulty prof. Schirger uvádí:
„Po závěrečném hodnocení letní výzkumné stáže studentů na Mayo
Clinic bych Vám chtěl poděkovat, že jste poskytl mně a mým kole-
gům možnost vést a seznámit se s tak skvělým studentem.“

Z posudku **Aleny Kopecké**: Posudek je uveden jednostrán-
kovým úvodem, ve kterém je detailně popsán experimen-
tální projekt, konaný na 13,5 dne starých myších embryích
a zaměřený na chromozomální instabilitu jako podklad rakovin-
ného bujení. „...Alena se dopracovala významných původních
výsledků. Je nejvýznamnějším studentem letní stáže, kterého
jsem kdy poznal. Má mimořádné intelektuální schopnosti a vy-
nikající pracovní morálku. Pracovala nejen usilovně, ale také
efektivně. Mám sto procentní důvěru, že Alena má schopnost stát se
vynikajícím klinickým výzkumníkem/lékařem. Dávám jí nejvyšší
doporučení“ (Yan van Deursen, Ph. D., docent pediatrie).

Letní výzkumné stáže na Mayo Clinic se účastní i zahraniční
studenti studující na naší fakultě v anglickém jazyce.

Uvedme hodnocení **Mohammeda Mahdi Althafa** ze Srí Lanky.
Mohammed Mahdi Althaf pracoval na Mayo Clinic během
prázdnin v roce 2004. Jako výzkumný projekt mu bylo zadáno
zjistit, zda existuje vztah mezi objemem plazmy a plazmatickou
hladinou reninu u nemocných s rezistentní hypertenzí. Analýza
hodnot u 61 nemocných vyústila v závěr, že plazmatickou hla-
dinu reninu nelze využít jako ukazatel pro změnu antihyper-
tenzní terapie u těchto nemocných. Mahdi Althaf výsledky
svého výzkumu přednesl na konferenci Mayo Clinic, věno-
vané hypertenzi. Podle zprávy jeho školitele (tutora) J. W.
Gravese, M. D., byla přednáška velmi příznivě přijata. Poslu-
chači byli osloveni jeho schopnostmi jako výzkumného pra-
covníka i hloubkou znalostí, souvisejících s projektem. Jeho
vystoupení v Rochestru zapůsobilo na jeho školitele tak,
že mu nabídl, aby v příštím roce ve výzkumu pokračoval.
Tentokrát mu Mayo Clinic hradila cestu letadlem, ubyto-
vání a veškeré výlohy spojené s jeho pobytem. Výsledky
z výzkumu z roku 2004 prezentoval jako hlavní autor na 15th

Annual Meeting of European Society of Hypertension, Milan, June
17–21, 2005 a výsledky výzkumu z roku 2005, zahrnující 202
nemocných, přednášel opět na konferenci na Mayo Clinic
a jsou přihlášeny ke sdělení na 5th Asian-Pacific Congress
of Hypertension a 21st Scientific Meeting of the International
Society of Hypertension, Fukuoka, Japan, October 15–19, 2006
a byly zaslány k publikaci v J. Human Hypertension.

V závěrečném posudku **John M. Graver, M. D.**, hodnotí **Mahdi
Althafa** jako nadprůměrného jedince a vysoce odborně vzděla-
ného studenta medicíny, který bude vynikajícím lékařem. Bylo
mu nabídnuto místo rezidenta na Mayo Clinic po skončení stu-
dia na Lékařské fakultě UK v Hradci Králové.

Kateřina Marešová, studentka 5. ročníku, prošla úspěšně kon-
kurzním výběrem, který na naší fakultě provedli přímo pracov-
níci Worcester Institute for Student Exchange (University of
Massachusetts). Kateřina asistovala na Dětské klinice při výko-
nech, prováděla pod kontrolou preventivní vyšetření dětí a vy-
pracovala i několik konziliárních zpráv. Z obsáhlého hodnocení
vyjímáme: „Měli jsme jednoznačně radost z jejího pobytu u nás.
Byla příjemná, zodpovědná, zainteresovaná a inteligentní.
Převyšovala očekávání, která máme na studenty naší školy
na jejím stupni vzdělání“ (Peter A. Howland, M. D., University
of Massachusetts Medical School).

„Způsob jejího jednání uklidňuje děti i rodiče. Kateřina
byla obdivuhodnou součástí našeho týmu. Jsme zarmouceni,
když vidíme, že odchází“ (Alan Michelson, M. D., Professor,
Peter Newburger, M. D., Professor and Chief, Department of
Pediatrics).

Ludmila Krabsová, studentka 5. ročníku, absolvovala šes-
títýdenní stáž v Liverpoolu, o které podala pečlivou zprávu
v 6. čísle SCANU z roku 2005. V rámci hodnocení zahranič-
ních stáží našich studentů uvádíme závěr jejího hodnocení:
„Jestliže je studentkou pregraduálního studia na Lékařské
fakultě Univerzity Karlovy v Hradci Králové, můžete být hrdi
na vámi docílené výsledky a zbytek Evropy se má od vás hodně
čemu učit.“

Závěrem ke stážím našich studentů, zvláště na Mayo Clinic, lze
dotat, že Mayo Clinic je vyhledávaným pracovištěm pro stáže
studentů z celého světa a jen dostat se na stáž na tuto kliniku je
samo o sobě úspěchem. Zde je na místě projevit vděčnost prof.
Schirgerovi, který má na pobytech našich studentů na Mayo Clinic
velkou zásluhu. Pozitivní hodnocení našich studentů tímto před-
ním světovým pracovištěm je dobrým vysvědčením pro fakultu,
povzbuzením pro práci jejich učitelů a cenným a uznávaným
dokladem pro další profesní kariéru hodnocených.

Studenti sami hovoří o pobytu na Mayo Clinic v superlativech.
„... Občas si tu připadáme jako v pohádce. Všechno tu jde tak snad-
no, všichni jsou ochotni se vším pomoci, v knihovně, na pracoviš-
tích, na studijním oddělení, studenti mezi sebou“ (Pavla, Adriana
a Jaroslav).

„Chtěl bych poděkovat Lékařské fakultě UK v Hradci Králové
a všem, kdož se podíleli, za jejich pomoc na zlaté možnosti účast-
nit se tak prestižní aktivity“ (M. Mahdi Althaf).

Prof. MUDr. Ladislav Chrobák, CSc.
Prof. MUDr. Ivo Šteiner, CSc.
proděkan pro zahraniční styky

Na stáži v Univerzitní nemocnici Marques de Valdecilla v Santanderu

V současné době přemýšlejí mnozí studenti kam vyjet na svou zahraniční praxi. Pokud uvažují o cestě do Španělska, pak bych jim rád nabídl některé své postřehy a zkušenosti ze své zahraniční praxe z této krásné země. Od 1. 7. 2005 do 31. 7. 2005 jsem se zúčastnil odborné stáže na chirurgické klinice v nemocnici Marques de Valdecilla ve španělském městě Santander. Santander je hlavním městem severní oblasti Španělska, která se nazývá Kantábrie. Jedná se o hornatou provincii, kde hory pokrývají přes polovinu území. Samotný Santander je rušný přístav, který je situován v hluboké zátocě Biskajského zálivu a s 200 tisíci obyvateli patří spíše k menším městům ve Španělsku. Střed města byl poškozen požárem v roce 1941, a proto zde nenajdeme žádné významné památky. Přesto má Santander bohatý kulturní život, se kterým jsem se mohl nejlépe seznámit během místního červencového svátku Santiago.

Město Santander u zátoky Biskajského zálivu

Nedaleko Santanderu se nachází několik atraktivních míst, která stojí za návštěvu. Prvním z nich je slavná jeskyně Cuevas de Altamira. Tato jeskyně obsahuje jedny z nejkrásnějších ukázek pravěkého umění na světě. Nejstarší z rytin a kreseb, které byly objeveny na konci 19. století, pocházejí z prehistorického období.

Druhým je středověké městečko Santillana del Mar, které patří k nejkrásnějším v celém Španělsku. Posledním místem, které bych rád zmínil, je městečko Comillas. Můžeme zde navštívit slavný dům El Capricho od Gaudího, známého stavitele katedrály Sagrada Familia v Barceloně.

Ubytován jsem byl v předměstské čtvrti El Sardinero, kde jsem sdílel apartmán společně se třemi španělskými studenty a jedním z Finska. Do nemocnice jsme se dopravovali autobusy, každá cesta trvala asi 20 minut. V úvodu praxe mi byl přidělen školič, se kterým jsem dále již samostatně plánoval svou klinickou stáž. Od samotného příjezdu do města se o nás starali místní studenti. Velmi nám pomohli při seznamování se s městem, nemocnicí i lékaři.

Univerzitní nemocnice Marques de Valdecilla je největší v Kantábrii a má k dispozici přes 1 100 lůžek a 23 operačních sálů. Ročně hospitalizuje přes 35 tisíc pacientů, z toho více než 24 tisíc urgentně. V období let 1999–2004 bylo v této nemocnici provedeno více než 1 200 transplantací.

Svou praxi jsem absolvoval pod vedením prof. Manuela Gomeze Fleitase, vedoucího všeobecné a abdominální chirurgie. Každé ráno jsem docházel na schůzku lékařů, kde se konzultoval program na celý den. Poté jsem si mohl vybrat z více možností. Jedna z nich byla práce na oddělení, kde jsem se měl možnost seznámit se zajímavými případy. Dalšími alternativami byla asistence na operačním sálu nebo návštěva oddělení JIP. Pravidelně jsem se účastnil vizity a mohl tak sledovat vývoj pooperačního stavu jednotlivých pacientů. Během své praxe jsem měl možnost

asistovat u mnoha operací (např. resekce jater pro metastatický proces, biliopankreatické diverze, cholecystektomie, resekce retroperitoneálního sarkomu, explorativní laparotomie a nízké přední resekce pro karcinom rekta).

Chirurgická klinika v Santanderu má jako jeden ze svých hlavních programů řešení nadměrné nadváhy, který realizuje od roku 1989. V průběhu stáže jsem měl možnost podrobně se seznámit s problematikou bariatrické chirurgie, předoperační a pooperační péči o tyto nemocné. Hlavním vedoucím tohoto programu je doc. Fernández-Escalante, se kterým jsem měl možnost pracovat první týden své praxe. Hlavním úkolem tohoto programu je studie jednotlivých operačních přístupů, vztah biochemických parametrů a neurotransmiterů. Dále pak vztah exprese OB genu, DM typu 2, exprese endotelálních mediátorů s obezitou. Mezi nejčastěji prováděnou operací, nemocných s morbidní obezitou, patřila biliopankreatická diverze. U několika pacientů jsem sledoval časné i pozdní pooperační komplikace po tomto zákroku, popisované jako malabsorpční technika léčení obezity. Hlavními časnými komplikacemi byla infekce a dehiscence anastomózy, pozdní vřed v anastomóze a zejména proteinová malnutrice.

Pro úspěšné absolvování zahraniční praxe je samozřejmě rozhodující schopnost dorozumět se s místními lékaři a pacienty. Pouze znalost angličtiny, jako jediného jazyka, je ve Španělsku nedostačující. Proto bych všem, kteří se chystají do Španělska, doporučil přinejmenším nastudovat základy španělštiny.

S odbornou stáží v Santanderu jsem byl velmi spokojen. Velmi si vážím ochoty všech lékařů, zvláště zájmu, se kterým mi vždy vysvětlovali, pro mne neznámé, postupy v diagnostice a řešení jednotlivých případů. Zvláště ochotný byl Doc. Juan Carlos Rodriguez San Juan, specialista v hepatobiliárních laparoskopických operacích. Velmi jsem si cenil možnosti asistence u mnoha zajímavých operací. Na základě poznatků z průběhu praxe jsem schopen posoudit rozdíly v poskytování lékařské péče ve Španělsku a České republice.

Výše uvedené praktické znalosti, ale také zážitky jsem mohl nabýt na základě pomoci Nadace pro rozvoj v oblasti umělé výživy, metabolismu a gerontologie, neboť tato stáž byla uskutečněna za její výrazné finanční podpory. Chtl bych touto cestou ještě jednou za tuto nemalou pomoc poděkovat.

Martin Šimkovič, student 6. ročníku

Městečko Santillana del Mar.

Foto autor

Český a slovenský gastroenterologický kongres 2005 se konal v Hradci Králové

Ve dnech 10.–12. listopadu 2005 se v Hradci Králové uskutečnil český gastroenterologický a hepatologický kongres s mezinárodní účastí. Jednalo se o největší letošní celostátní odbornou medicínskou akci, věnovanou chorobám trávicího ústrojí a jater. Kongres byl uspořádán v rámci oslav 60. výročí založení Lékařské fakulty UK v Hradci Králové. Pořadatelé byli Česká gastroenterologická společnost ČLS JEP, Česká hepatologická společnost ČLS JEP, Lékařská fakulta UK v Hradci Králové a Fakultní nemocnice v Hradci Králové ve spolupráci se Slovenskou gastroenterologickou společností SLS a Slovenskou hepatologickou společností SLS. Po organizační stránce kongres vzorně připravily a zajistily společnosti Meritis a Medica Publishing & Consulting. Záštitu nad akcí převzal hejtman Královéhradeckého kraje Ing. Pavel Bradík.

Profesor Peter Malfertheiner (Spolková republika Německo) obdržel na kongresu v Hradci Králové čestné členství České gastroenterologické společnosti ČLS JEP. Foto doc. MUDr. Stanislav Rejchrt, CSc.

Kongresu se zúčastnilo téměř 850 lékařů z České republiky, ale i ze Slovenska, Rakouska, Spolkové republiky Německo a ze Švédska. Odborný program byl velmi bohatý a mimořádně kvalitní, během 3 dnů odeznělo více než 150 přednášek (ve 4 paralelních sekcích) a dalších téměř 50 sdělení bylo prezentováno formou posterů. Nově byla zařazena slavnostní Mařatková

Nestor české gastroenterologie prof. MUDr. Zdeněk Mařatka, DrSc. (91) patřil mezi neaktivnější účastníky letošního kongresu.

Foto doc. MUDr. Stanislav Rejchrt, CSc.

přednáška, kterou proslovil docent Milan Lukáš (Praha). Velmi atraktivní byly video-prezentace endoskopistů a chirurgů v rámci tzv. video-maratonu, oživením některých sekcí bylo využito hlasovacích zařízení pro posluchače v auditoriu. Novou strukturu měl postgraduální kurz zařazený na závěr kongresu. Rekordní byla i účast sester pracujících v digestivní endoskopii, gastroenterologii a hepatologii, odborného programu se jich účastnilo téměř 200, ve 4 blocích odeznělo 27 sesterských přednášek.

Kongresové centrum ALDIS vytvořilo optimální podmínky nejen pro účastníky kongresu, ale i pro výstavu téměř 50 biofarmaceutických firem, které prezentovaly mnoho technických novinek lékařských přístrojů, řadu nových léků a nejnovější odbornou literaturu.

Hradec Králové – salon republiky – se na tři listopadové dny stal celostátním salonem gastroenterologie a hepatologie, zdrojem nových poznatků, fórem pro výměnu zkušeností i prostorem pro neformální přátelská setkání.

Prof. MUDr. Jan Bureš, CSc.
2. interní klinika LF UK a FN

2. česko-slovenský workshop o kapslové endoskopii

Dne 10. 11. 2005 se na půdě endoskopického pracoviště 2. interní kliniky LF UK a FN v Hradci Králové uskutečnil 2. česko-slovenský workshop o kapslové endoskopii. Toto pracovní setkání zorganizovalo Oddělení gastroenterologie a hepatologie 2. interní kliniky LF UK a FN v Hradci Králové. Cílem setkání byla především vzájemná výměna zkušeností s touto revoluční endoskopickou metodou, která je ve Fakultní nemocnici v Hradci Králové dostupná od ledna 2003.

Kapslová endoskopie představuje neinvazivní metodu vyšetření tenkého střeva. Základem vyšetřovacího systému je kapsle o rozměrech 26 x 11 mm a hmotnosti 3,7 g. Kapsle obsahuje miniaturní kameru, šest osvětlovacích diod, baterie a vysílač. Po polknutí vyšetřovanou osobou prochází kapsle trávicím traktem, posouvána peristaltickou vlnou, snímá 2 snímky za vteřinu a vysílá data do přenosného záznamového zařízení, které má pa-

cient zavěšené v průběhu vyšetření na opasku. Kapsle je následně v průběhu 24–48 hodin vyloučena per vias naturales. Po ukončení vyšetření (cca po 9 hodinách) je videozáznam vyšetření počítačově rekonstruován. Lékař poté hodnotí endoskopický záznam (vyhodnocení trvá v průměru 60 min.). Vyšetření je neinvazivní, bezpečné a vysoce senzitivní. Nejčastější indikací k vyšetření endoskopickou kapslí je krvácení do trávicího traktu z neurčeného zdroje (tedy pokud není zdroj krvácení diagnostikován vstupními endoskopickými vyšetřeními), podezření na Crohnovu chorobu tenkého střeva, dispenzarizace polypóz tenkého střeva, podezření na tumory tenkého střeva a diagnostika komplikací celiakie. Počet vyšetření celosvětově i v České republice výrazně narůstá (první vyšetření v USA bylo v roce 2000, první vyšetření v České republice na sklonku roku 2002, v současnosti celosvětově provedeno více než 300 000 vyšetření).

Profesor Bureš zahajuje workshop o kapslové endoskopii.
Foto doc. MUDr. Stanislav Rejchrt, CSc.

Od roku 2003 bylo na 2. interní klinice vyšetřeno touto metodou celkem 63 pacientů. Vzhledem k dostupnosti a zkušenostem také s dalšími specializovanými endoskopickými metodami (push a intraoperační enteroskopie) zajišťuje naše pracoviště komplexní diagnostiku a terapii chorob tenkého střeva pro pacienty nejen z oblastí východních Čech. Vzhledem ke své neinvazivité je kapslová endoskopie ideální endoskopickou metodou také k vyšetření dětí. Díky naší úzké spolupráci s Dětskou klinikou FN HK jsme vyšetřili také 6 pacientů ve věku od 11 do 18 let (převážně pro podezření na Crohnovu chorobu tenkého střeva). Ve spolupráci s dalšími gastroenterologickými pracovišti disponujícími kapslovou endoskopií (IKEM Praha, Ústřední vojenská nemocnice Praha, Všeobecná fakultní nemocnice Praha, Fakultní nemocnice Brno-Bohunice) jsme se podíleli a publikovali multicentrickou studii: Tacheci I, Rejchrt S, Drastich P, Lata J, Stehlik J, Novotny A, Spicak J, Dite P, Zavoral M, Lukas M, Bures J. Capsule endoscopy-nitial experience in the Czech Republic: A retrospective multi-centre study. *Acta Endoscopica* 2005; 35: 329–38. Naše pracoviště se současně tradičně aktivně podílí na organizaci workshopů kapslové endoskopie, pravidelně prezentuje zajímavé nálezy kapslové endoskopie na webových stránkách a podílí se na formulaci guidelines pro kapslovou endoskopii v České republice. Letošního setkání se zúčastnili gastroenterologové z většiny endoskopických pracovišť České a Slovenské republiky, které mají vlastní zkušenosti s touto metodou. Potěšující byla přítomnost kolegů z Ostravy a Olomouce, kde v nejbližší době rozšíří spektrum endoskopických metod také o kapslovou endoskopii. V odborném programu hradecké pracoviště (Tacheci) prezentovalo sdělení zabývající se užitím kapslové endoskopie u pacientů s krvácením do trávicího traktu z neurčeného zdroje. Významnou součástí byla videoprezentace celého spektra patologických nálezů kapslové endoskopie u pacientů vyšetřených pro tuto indikaci v Hradci Králové (32 pacientů). Dosažená diagnostická výtěžnost metody byla na našem pracovišti 63 %, což je zcela v souladu s celosvětově publikovanými daty. Kapslová endoskopie byla indikována jako poslední krok v diagnostickém algoritmu. Většina pacientů absolvovala mnoho opakovaných endoskopických a RTG vyšetření pro recidivující krvácení do trávicího traktu bez stanovení zdroje krvácení. U 20/32 pacientů vedlo vyšetření kapslovou endoskopií ke změně terapie (u 7/32 pacientů byla na základě nálezu kapslové endoskopie indikována operace, u 2/32 pacien-

tů byly zdroje krvácení v tenkém střevě ošetřeny endoskopicky – v rámci intraoperační enteroskopie a u 11/32 pacientů vedlo vyšetření kapslovou endoskopií ke změně konzervativní terapie). Pokud bylo vyšetření negativní, bylo možno zdroj krvácení v tenkém střevě, díky vysoké negativní prediktivní hodnotě metody (90–100 %), vyloučit. Dále vystoupil doc. Rejchrt a seznámil účastníky setkání s materiálem nazvaným „Konsenzus kapslové endoskopie 2005“, vytvořeným expertními skupinami pro jednotlivé oblasti kapslové endoskopie (příprava k vyšetření, mezinárodní standardní terminologie, krvácení do trávicího traktu z neurčeného zdroje, Crohnova choroba tenkého střeva, tumory tenkého střeva, celiakie) v rámci Mezinárodního kongresu kapslové endoskopie 2005 v Miami. Materiál se snaží kritickým zhodnocením publikovaných studií (v souladu s medicínou založenou na důkazech) dospět k formulaci guidelines kapslové

Doc. Rejchrt (vlevo) a autor článku (vpravo) při praktické demonstraci vyhodnocení kapslové endoskopie.

Foto prof. MUDr. Jan Bureš, CSc.

endoskopie. Doc. Rejchrt ve svém vystoupení přehledně shrnul závěry Konsenzu a prezentoval obecně platná doporučení pro vyšetření kapslovou endoskopií v České republice. Dr. Drastich (IKEM, Praha), dr. Stehlik (ÚVN, Praha) a dr. Suchánek (ÚVN, Praha) následně prezentovali formou několika vlastních kazuistik zajímavé pacienty vyšetřované pomocí kapslové endoskopie. Přínosné byly nejen videoprezentace endoskopických nálezů, ale i korespondujících nálezů ostatních zobrazovacích a laboratorních metod.

2. workshop kapslové endoskopie prokázal vzrůstající význam a zároveň i rostoucí zájem gastroenterologů o tuto vyšetřovací metodu. Seminář potvrdil důležitost osobních setkání a diskuzí odborníků přímo nad jednotlivými případy a potvrdil také nutnost další spolupráce při rozvoji kapslové endoskopie a jejího přínosu pro pacienty České a Slovenské republiky.

MUDr. Ilja Tacheci
2. interní klinika LF UK a FN

K památce doc. RNDr. Miroslava Hrocha, CSc.

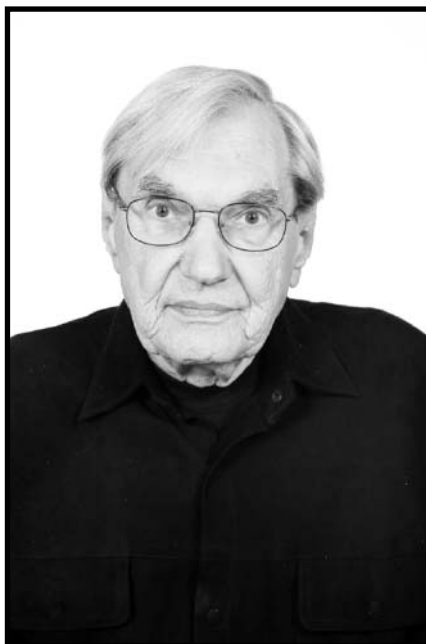
Závěr roku 2005 bude v historii lékařské biologie v Hradci Králové patřit k těm velmi smutným kapitolám. V rychlém sledu nás navždy opustilo několik pracovníků, kteří po mnoho let patřili neodmyslitelně k našemu ústavu.

Nejprve to byla paní Marie Králová, sekretářka ústavu od roku 1990, která zemřela po těžké nemoci dne 23. října ve věku nedožitých 59 let. V prosinci 2005 zemřel profesor RNDr. Vladimír Srb, DrSc., dlouholetý zaměstnanec katedry biologie (od roku 1963), který i po politicky vynuceném odchodu z Lékařské fakulty v roce 1970 zůstal našim úzkým spolupracovníkem a velmi dobrým kamarádem. Vzpomínku na prof. Srba najdete na jiném místě v tomto čísle Scanu. Dne 18. prosince 2005 navždy odešel doc. Miroslav Hroch, kterému chci věnovat tuto krátkou vzpomínku.

Doc. RNDr. Miroslav Hroch, CSc., se narodil 22. května 1929 v Ostravě. Vystudoval reálné gymnázium a maturoval v roce 1949. Od roku 1950 studoval na Biologické fakultě Univerzity Karlovy v Praze, studium úspěšně ukončil státní závěrečnou zkouškou v roce 1954.

Po skončení vysokoškolských studií pracoval až do roku 1958 na KHES v Olomouci jako vedoucí pracovního úseku. V roce 1958 přešel do KÚNZ v Hradci Králové, kde až do roku 1965 pracoval jako vedoucí laboratoři diagnostické části katedry mikrobiologie Lékařské fakulty. Na katedru biologie Lékařské fakulty přešel od 1. 9. 1965 v době, kdy její vedení, po smrti doc. Hluchovského, převzal prof. V. Půža. Na katedře biologie působil až do svého odchodu do důchodu v září 1999. V roce 1973 dr. Hroch úspěšně obhájil kandidátskou disertační práci na téma „Funkčně-morfologické změny jadérek v buňkách pěstovaných in vitro“ a získal titul kandidáta věd. V roce 1979 byl jmenován docentem.

*Již během svého působení na mikrobiologii se dr. Hroch věnoval vědecké práci a publikoval původní vědecké články zaměřené na infekce enteropatogenní *E. coli* u dětí a na vliv antibiotik na *Shigelly* fagocytované buňkami Hep2. Po příchodu na biologii se zapojil do výzkumu, který tehdy na katedře reprezentovali prof. Půža, prof. Bartoš a prof. Srb. Spolupracoval s nimi mimo jiné i na studiu chromozomů u ptáků*

a pokračoval ve vědecké spolupráci s mikrobiology. Dlouhodobě se věnoval studiu buněčného jadérka, z té doby pocházejí jeho práce o dynamické morfologii jadérek a o jejím ovlivnění různými látkami (např. adenosinem). Jako jeden z prvních v republice využil svých znalostí virologie a zavedl metodu indukované fúze buněk po působení Sendai viru. Tématikou fúzí buněk se zabýval mnoho let.

V 70. a 80. letech se doc. Hroch ve spolupráci s pracovníky VLA věnoval studiu toxických účinků některých neurotropních látek a jejich antidot na buňky pěstované in vitro. Výsledkem řešení těchto výzkumných úkolů byla řada společných publikací. V 90. letech se zapo-

žil do studia toxických účinků řady látek studovaných na modelových buněčných liniích in vitro. Mezi nejdůležitější práce z tohoto období je studium platinových cytostatik.

Doc. Hroch se soustavně věnoval také výuce mediků, mezi jeho žáky patří stovky nynějších lékařů po celé naší republice. Jako dlouholetý tajemník katedry měl velkou zodpovědnost za administrativní chod katedry a tuto svoji roli plnil velice zodpovědně.

Já sám jsem s doc. Hrochem spolupracoval ihned po svém nástupu na biologii v roce 1975, doc. Hroch byl tehdy vedoucím laboratoře buněčných kultur a právě od něho jsem získával základní návyky a dovednosti pro práci s buněčnými kulturami. V této době jsem poznal jeho příslovečnou pečlivost a smysl pro čistotu a pořádek, který je pro práci s buněčnými kulturami nezbytný. Doc. Hrochovi vděčím, že se mně tyto návyky dostaly hluboko pod kůži.

Ještě jednu zásluhu doc. Hrocha bych rád zmínil. Byl dlouholetým členem Československé biologické společnosti a mnoho let působil jako tajemník (jednatel) její hradecké pobočky. S velkou pečlivostí vedl veškerou její administrativní agendu i agendu mikrokinematografické sekce. Díky jeho práci měla hradecká pobočka stabilní postavení v rámci biologické společnosti.

Odchodem doc. Hrocha ztrácí hradecká lékařská biologie jednoho ze zakladatelů hradecké školy, která se formovala v 60. a 70. letech, a na jejichž práci i v dnešní době navazujeme.

Čest jeho památce!

Za spolupracovnice M. Červinka

Za emeritním profesorem Vladimírem Srbem

Když jsme před časem psali článek k sedmdesátinám profesora RNDr. Vladimíra Srba, DrSc., nepochybovali jsme o tom, že takto budeme oslavenci jménem spolupracovníků znovu blahopřát k pětasedmdesátinám. Leč všechno je jinak. Dne 15. prosince 2005 přišla bolestná zpráva, že profesor Srb zemřel.

Ztratili jsme člověka čisté duše a pevného charakteru, nesmírně pracovitého, hluboce vzdělaného, významného pedagoga a vědce. Nikdy se nesnažil oslňovat, zato uměl vždy citlivě vést, nevtíravě poradit, povzbudit i pochválit.

Životní cesta profesora Srba nebyla věru lehká. Velmi silně pocítil zlou normalizační zvlň. Musel odejít z lékařské fakulty, uplatnil se však v terénní praxi. V roce 1987 stál u zrodu oboru genetická toxikologie. Po přechodu na Krajskou hygienickou stanici v Hradci Králové tam oddělení genetické toxikologie vybudoval a následně vedl. Věděli jsme o něm s jakou pečlivostí a umanutostí připravoval svůj habilitační spis, který obhájil již v roce 1969, ovšem bez jmenování docentem. Profesor Srb spolu s ostatními velmi silně vnímal naděje roku 1989. Teprve po sametové revoluci se však konečně naplnil dlouho odložený čas pro jeho jmenování docentem. V roce 1990,

na základě rehabilitace, po řádném konkurzním řízení, se mohl vrátit na Lékařskou fakultu do křesla vedoucího Ústavu hygieny. Nepřišel s prázdnou, přinesl si hotový rukopis doktorské disertace. S velkým zadosťučiněním jsme přijali jeho jmenování profesorem hygieny na Univerzitě Karlově a posléze i excelentní obhájení titulu doktora věd.

Profesor Srb byl vždy velmi vnímavým k potřebám svých

blízkých a spolupracovníků nejen na Ústavu hygieny a preventivního lékařství, ale i na předchozích pracovištích. Uměl vést i povzbuzovat. Byl autorem dlouhé řady publikací a přednášek, desítek monografií. Zapsal se nesmazatelně do brázdy biologických věd.

Sdíleli jsme jeho bolest, když zlá choroba omezovala jeho duševní rozlet. Snažili jsme se ho přesvědčit, že bude lépe. Bohužel nebylo.

Uzavřel se život dobrého člověka. S hlubokou úctou se skláníme před jeho životem a dílem. Určitě zůstane nesmazatelně zapsán v našich vzpomínkách. Přejeme z celého srdce klid a mír jeho duši.

Za spolupracovnice
Jaroslav Tejral a Jindra Šmejkalová

Zamyšlení nad knihou

TATE P.: PŘÍRUČKA KOMUNIKACE PRO LÉKAŘE. JAK ZÍSKAT DŮVĚRU PACIENTA.
GRADA PUBLISHING 2004, 164 STRAN

Úspěšnost lékaře a tím i jeho prospěšnost pro nemocného, která by měla být hlavním cílem lékařova snažení, závisí na splnění tří hlavních předpokladů:

1. Na znalostech. Objem znalostí, které jsou nutné, aby lékař mohl své poslání úspěšně plnit, neustále narůstá. Pokud má lékař mít důvěru nemocného, je mimo jiné nutné, aby o problému, se kterým se na něho nemocný obrátil, věděl více nežli pacient. Dnes jsou mnozí nemocní o své nemoci daleko více poučeni, než tomu bývalo dříve. Potřebné informace mohou snadno získat na internetu.

2. Na zvládnutí vyšetřovacích postupů, ke kterým i v budoucnu budou patřit fyzikální vyšetřovací metody a dále na účelném naplánování pomocných vyšetření se znalostí přínosu, který lze od nich očekávat.

3. Na komunikaci s nemocným, která má základní význam pro získání důvěry nemocného, je důležitá v období vyšetřování i následné terapie.

O významu komunikace s nemocným nelze jistě pochybovat. Počet monografií i článků v prestižních lékařských časopisech, věnovaných této problematice, neustále narůstá. Pozornost se věnuje nejruznějším aspektům verbální i neverbální komunikace. Oslovení nemocného jménem již při jeho vstupu, podání ruky s přátelivým výrazem v obličejí možno pokládat za samozřejmost. Významným cílem, kterého chceme při komunikaci dosáhnout, je i zbavit nemocného strachu, se kterým některý nemocný k lékaři přichází. Pozitivní úlohu tu může sehrát i prostředí, se kterým se nemocný při návštěvě zdravotnického zařízení setká. Uvedme příklad: Navštívil jsem ve Vídni centrální laboratoř, do které byli odesláni nemocní z velké části Vídně za účelem laboratorních vyšetření. Již na chodbě před vlastní čekárnou mne přivítala uklidňující-

cí hudba. Ve vlastní čekárně byly obrazy alpské krajiny s kvetoucími loukami a horskými vrcholy. Uvědomil jsem si protiklad se situací, kdy na chodbě, sloužící jako čekárna, jsou fotografie pro nemocného ne právě příjemných vyšetření s počtem příslušných vyšetření, které oddělení již provedlo. Domněnka, že tím nemocný získá větší důvěru v odbornou úroveň oddělení je neoprávněná a zavádějící. Uklidňujícím dojmem to na něho rozhodně nezapůsobí.

Příručka Petera Tateho vychází již ve čtvrtém vydání a letos také v českém vydání. Jejím podkladem je analýza deseti tisíců videozáznamů autentických rozhovorů v ordinacích mezi lékařem a nemocným, které jsou v Anglii povinnou součástí zkoušky praktických lékařů. Publikace je zaměřena především na verbální komunikaci a má se stát, jak uvádí autor v první kapitole, průvodcem, který má pomoci lékaři, jak hovořit a rozumět nemocným. Je tu uvedena zásada, která je obecně přijata a kterou ve své knize Iátrika erotémata (Lékařovy otázky) uvádí již slavný řecký lékař Rufus z Efesu působící v době Trajánově v Římě, to je nechat nemocného nejdříve o jeho obtížích volně vyprávět. Příručka obsahuje dále užitečné pokyny, jak postupovat při sdělování špatných zpráv, jakého způsobu komunikace použít k uklidnění rozloženého nemocného a jak postupovat v jiných situacích, se kterými se lékař při komunikaci s nemocným setká.

Seznámení se s publikací je užitečné. Efektivní komunikace je jednou z rozhodujících dovedností pro poskytování kvalitní péče a dosahování příznivých léčebných výsledků a měla by být vlastní každému lékaři. V Anglii se posouzení komunikační dovednosti, jak jsme uvedli, stalo povinnou součástí zkoušky praktických lékařů, u nás se tomu dosud patřičná pozornost nevěnovala.

Prof. MUDr. Ladislav Chrobák, CSc.

TECHNICKÉ ZÁZEMÍ FAKULTNÍ NEMOCNICE

Část III. – centrální velín - dispečink údržby

V roce 1985 byl uveden do provozu nový chirurgický pavilon, který v té době zcela překročil měřítka stávajících budov tehdejšího KÚNZ Hradec Králové. Provozními zkušenostmi se ukázalo, že takto rozsáhlá a technologiemi nabitá budova, sloužící k záchranám životů pacientů, vyžaduje nepřetržitou službu pracovníků, kteří jsou schopni okamžitě řešit situace vzniklé technickými problémy. V té době se jednalo především

Pracoviště centrálního velínu.

Foto Ing. Jiří Ludvík

o regulaci a drobné problémy klimatizace a chlazení, které ve stávajících budovách byly instalovány v podstatně menší míře. Z tohoto důvodu vzniklo v roce 1987 pracoviště Centrálního velínu, spadající pod křídla Technického odboru. Bylo umístěno v 1. NP chirurgického pavilonu, kde je umístěno dodnes. Služba byla obsazena vždy jedním pracovníkem. Prvotními úkoly byla v té době regulace chlazení a klimatizace v budově chirurgie, vyprošťování osob z výtahů při poruchách mimo pracovní dobu. Tento pracovník rovněž zajišťoval další drobné zásahy na elektroinstalaci, rozvodech medicínálních plynů, topení a parním rozvodu.

Vznikem dalších, modernějších, budov jako je budova Stravovacího odboru, ÚKBD a především onkologického pavilonu se objem pracovní činnosti i spektrum činností pracovníků velínu podstatně zvětšilo.

Monitoring stavu zařízení byl od začátku provozu chirurgického pavilonu zajišťován systémem VISONIK. Ten byl v roce 1997 doplněn systémem EXCEL-XBSi, monitorujícím především vzduchotechnická zařízení, výměník onkologického pavilonu a stavy ústředního vytápění ve většině budov naší nemocnice. Na tento systém byly postupně napojeny další starší budovy areálu Fakultní nemocnice (ve větším rozsahu především Dětská klinika a Ortopedická klinika). V roce 2000 byl do zkušebního provozu uveden monitorovací systém TIRS, který do roku 2004 zcela nahradil již naprosto zastaralý systém VISONIK. Vzhledem k tomu, že se plně osvědčil, byl rozšířen o další budovy v areálu Fakultní nemocnice. V poslední době byl také na velín připojen Pavilon interních oborů a nejnověji budova Výukového centra LF.

Systém potrubní pošty, která je v naší Fakultní nemocnici od roku 1997, si se svým rozvojem a významem vyžádal monitorování provozu. Tento počítačový dohled sleduje závady a problémy spojené s provozem tohoto zařízení a jeho obsluha spadá také do náplně pracovních činností velínářů.

Rozsah činností velínu se stal natolik rozsáhlým, že v roce 2001 bylo zřízeno místo vedoucího technika velínu. Jeho pracovní náplní je organizovat práci na velínu, rozvrhovat plán

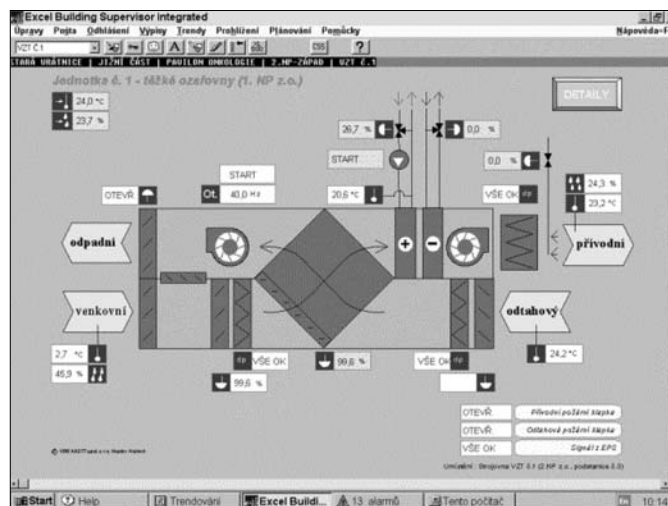
směn, organizovat školení pracovníků velínu, seznamovat podřízené pracovníky s novými technickými zařízeními ve Fakultní nemocnici a v neposlední řadě zajišťovat zástupy ve službách na centrálním velínu.

V tomto roce rovněž bylo pracoviště velínu sloučeno s pracovištěm dispečinku údržby, který byl doposud umístěn v budově dílen u ústavní lékárny. Společné pracoviště v 1. NP chirurgického pavilonu umožnilo pružněji řešit vzniklé technické problémy. Od roku 2003 je pracoviště dispečinku oprav vybaveno novým programem FAMA, který slouží ke sběru a zpracování žádank pro opravy na klinikách a ostatních objektech FN a zároveň umožňuje automatické informování pracovníků údržby. Tímto opatřením se významně zkracuje doba informování příslušného pracovníka údržby o vzniklém problému.

V roce 2002, v důsledku dokončení rekonstrukce budovy stomatology, přibyl pracovníkům velínu další důležitý úkol, a to sledování elektrické požární signalizace. Nejprve se jednalo pouze o budovu stomatology, postupně však přibývaly budovy PGK, Pavilonu interních oborů, diagnostického centra, Odboru výpočetních systémů, Výukového centra LF a nejnověji Dětské kliniky. Výchledově je počítáno s napojením elektronických požárních signalizací z nového psychiatrického pavilonu, z rekonstruované budovy 14 a z plánované budovy centrálního příjmu.

Rozšíření areálu naší Fakultní nemocnice, především o Pavilon interních oborů a tím zvýšení objemu prací požadovaných na obsluhu velínu spolu s instalací dohledu elektrické požární signalizace, který dle požárních norem vyžaduje stálý dohled, si vynutilo od ledna 2005 rozšíření služby pracovníků velínu na dva ve směně. Tímto opatřením je obsluha velínu schopna lépe řešit vzniklé závady, rovněž tak je zajištěn nepřetržitý dohled nad požární signalizací i nad ostatními monitorovacími systémy na centrálním velínu.

Co tedy všechno v nynější době zajišťuje velín? Obsluha velínu je zajištěna po dobu 24 hodin. Pracovník velínu přijímá požadavky na opravy zařízení ve správě Technického odboru a některých dalších odborů z pracovišť FN Hradec Králové, které v pracovní době předává ostatním pracovníkům údržby dle jejich kompetencí. V mimopracovní době rozhodne o postupu řešení. Buď opraví závadu vlastními silami, povolá pohotovost, odbornou servisní firmu, nebo odloží řešení závady na následující pracovní den k vyřešení příslušnou profesí. V případě

Obrazovka monitorovacího systému vzduchotechnika - onkologie.

potřeby vyprošťuje uvízlé osoby ve výtažích. Počítačovým dohledem sleduje stavy ústředního vytápění v jednotlivých budovách v areálu FN, provádí úpravy regulace k dosažení tepelné pohody, zároveň se snaží předejít plýtvání tepné energie. Dohlíží nad stavy vzduchotechnických jednotek a centrálního chlazení a upravuje jejich parametry dle přání zdravotnického personálu. Sleduje chod a poruchy potrubní pošty, provádí kontrolu centrály potrubní pošty na Dětské klinice. Uvědomuje uživatele o poruchách a výpadcích potrubní pošty. Hlídá stavy tlaků medicinálních plynů a předchází jejich výpadkům včasným zásahem, nebo povoláním odborné pracovní pohotovosti. Monitoruje stav elektrické požární signalizace ve vybraných objektech a prověřuje poplachy generované těmito zařízeními. V případě požáru se řídí požárními poplachovými směrnicemi. Provádí kontroly některých technických zařízení a prostor, kde je zvýšená mož-

nost výskytu havárií (některé výměňkové stanice, strojovny vzduchotechnik, centrálního chlazení atd.).

Pracovníci velínu musí tedy obsáhnout ve svých znalostech široké spektrum činností. Podle zákona jsou pravidelně proškolení v oblasti elektro, obsluhy medicinálních plynů a z vyprošťování osob z výtahů. Dále je od nich požadována znalost obsluhy výpočetní techniky, znalosti z oblasti silnoproudu i slaboproudu, zvládnutí základních instalatérských a zámečnických prací i základní znalosti v oblasti výměňkových stanic vytápění, chlazení a klimatizace.

Činnost velínu je pro provoz technických zařízení a odstraňování závad na nich nezastupitelná a význam tohoto útvaru s modernizací vybavení a objektů ve FN dále roste.

Petr Ledvinka
Ing. Jiří Příborský

Křeslo pro Fausta 2005

„Křeslo pro Fausta“ je název oblíbených besed s předními osobnostmi a přáteli I. Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze, uskutečňovaných v Akademickém klubu I. LF ve Faustově domě na Karlově náměstí. Tuto tradici založil emeritní děkan I. LF v Praze prof. MUDr. Štěpán Svačina, DrSc., v roce 2000. Během pěti let se v „Křesle pro Fausta“ vystřídalo více než 75 osobností, převážně akademického světa, počínaje rektory UK, prezidenty Akademie věd, ministry, řediteli nemocnic, ale hlavně členy akademické obce I. LF a jejich kolegy z jiných lékařských fakult v naší republice. Průvodcem pořadu bývá nejčastěji Mgr. Jaroslav Hořejší, který hosta představí a poté klade fundované otázky šité na tělo, týkající se nečastěji profesního zaměření, v osobním a historickém kontextu. Hosté, kteří sedí v opravdovém „Křesle pro Fausta“ na pódiu před magickým otvorem, kudy prý Mefistofeles odnesl Fausta, jsou ti nejlepší z nejlepších, nejen zaujati svou prací, ale i oddáni vědě, pacientům a fakultě. V průběhu hovoru otevrou svoje mozky, srdce i třinácté komnaty dychtivým posluchačům z řad kolegů, studentů, příznivců a novinářů.

Neopakovatelnou atmosféru ve Faustově domě zachycují na vysoce profesionálních fotografiích Mgr. Karel Meister a fotografické, myšlenkové a názorové portréty jednotlivých osobností v písemné podobě Mgr. Jaroslav Hořejší. Ve spolupráci s akademickým malířem Ivanem Helekalem a redaktory nakladatelství Galén, v čele s editorem knihy PhDr. Lubomírem Houdkem, autor Hořejší zpracovává vždy rozhovory určitého časového úseku a společně s fotografiemi, životopisem a přepisem vlastního rozhovoru připraví pro publikaci.

Při příležitosti vánočního setkání I. LF dne 19. prosince 2005 byla pokřtěna již čtvrtá kniha „Křeslo pro Fausta 2005“. Řady rozhovorů jsem se zúčastnila osobně, a o to více oceňuji možnost se k jednotlivým osobnostem, jejich osudům, výroky a myšlenkám vracet.

V rozhovorech s 23 osobnostmi na 374 stranách, zatím posledního dílu, se setkáme například s prof. Blahošem, předsedou České lékařské společnosti J. E. Purkyně, prof. Mařátkou, Rytířem českého lékařského stavu, prof. Pačesem, předsedou Akademie věd, prof. Petráněm, emeritním přednostou Ústavu dějin UK, prof. Slípkou, významným embryologem z LF UK v Plzni, prof. Vlčkem, předním českým antropologem, prof. Zi-

Křest knihy (zleva prof. Svačina, Mgr. Hořejší, děkan I. LF prof. Zima, PhDr. Houdek).
Foto MUDr. Olga Procházková

mou, děkanem I. LF UK a pokračovatelem tradice „Křeslo pro Fausta“. Mezi hosty najdeme i hradecké profesory H. Stefana, J. Květinu, dále pak hradeckého rodáka a patriota doc. V. Beka. Je neuvěřitelné, jakou duševní a fyzickou formou někteří z hostů oplývají, přestože oslavili osmdesáté a někteří i devadesáté narozeniny.

Při čtení rozhovorů čtenář získá nejnovější, velmi fundované informace, o rozvoji jednotlivých oborů a vizí dalšího jejich růstu, poučí se i pobaví. Vyvrcholením každého rozhovoru bývá otázka, zač by byl dotyčný ochoten upsat se Mefistovi vlastní krví. Každá odpověď je jedinečná, někteří kategoricky odmítají jakékoli spolčování s Mefistem, někteří by se i upsali, ale vždy pro dobrou věc... Prof. Armbruster, děkan Katolické teologické fakulty UK, který žil a pracoval převážnou část života v Japonsku, na ni odpověděl: „A pokud jde o Goethova Mefistu, to není ani satan ani ďábel. Je to duch, který ačkoli chce zlo, vždy dobro vykoná, duch negace, jehož Hegel označil jako non plus ultra intelektuálního poznání“.

Vlastní cyklus besed i publikace „Křeslo pro Fausta“ jsou mimořádným počinem, jehož význam jistě ocení i naši následovníci, kterým publikace poslouží jako historický pramen o určité éře našeho akademického světa a lidech, kteří ho tvořili. Akademický klub I. LF nám zprostředkovává vzájemná setkávání, otevřenou komunikaci, předávání zkušeností mezioborově i mezigeneračně; zažehl ten pravý akademický život, který tu desetiletí neexistoval. Umožňuje tak navazovat na stopy těch, kteří akademický svět a svobody, které k tomu patří, ještě zažili. Je i velkou výzvou pro další fakulty UK.

MUDr. Olga Procházková

— Z HISTORIE ŠPITÁLŮ V ČECHÁCH —

Jedna z našich cest, která sledovala stopy díla M. B. Brauna, nás zavedla do Kuku, kde hrabě František Antonín Špork (foto vlevo dole, portrét od P. Brandla) budoval od roku 1695 své nové, moderní šlechtické sídlo, místo dosavadního Choustníkova Hradiště. Podnět ke stavbě dal patrně náhodný objev minerálního léčivého pramene poblíž labského údolí, v lesnaté krajině mírných svahů a pěkných výhledů. Byl postaven zámeček, lázeňská budova a nad léčivým pramenem zděná kaple. Lázeňskými hosty byla většinou aristokracie, hledající zde spíše rozptýlení a zábavu než léčení.

Se stavbou lázní a hostinských budov je současně na protilehlém svahu za Labem jako protipól lázní stavěn špitál (a starobinec), který měl sloužit jako útulek pro nemajetné zestárlé a nemocné poddané jeho panství (foto nahoře). Labe bylo přemostěno kamenným mostem a vybudována přístupová cesta ke špitálu, lemovaná fontánami. Středem čtyřkřídlé jednopatrové špitální budovy Milosrdných bratří je kostel Nejsvětější Trojice, ze kterého vybíhají na strany (východ-západ) dvě křídla (foto dole vpravo). V bývalých nemocničních pokojích jsou dnes expozice Českého farmaceutického muzea – barokní apatyka z počátku 18. stol., lékárna z 1. poloviny 20. století, depozitář farmaceutického muzea, lapidárium původních barokních soch z teras před špitálem a administrativní prostory.

Pod kostelem v kryptě je hraběcí hrobka, kde odpočívá Šporkova choť Františka Apolonie. Korpus křížifixu (1726) nad ní je Braunovo vlastnoručné dílo – jedno z nejdokonalějších. Řezaný do vzácného dřeva, s dokonalou znalostí anatomie, s ušlechtilostí a jemností jemu vlastní, vyjadřuje smrtelný zápas člověka. (Podobná mladší práce je v refektáři kláštera v Plasech – 1720 – opět řezaná do dřeva, je největší z Braunových děl: 306 cm výška, rozpětí paží 250 cm).

Celý areál svědčí o Šporkově osobní odpovědnosti za své poddané, o hlubokém lidském a smyslu pro spravedlnost. Svými činy vyjadřoval myšlenky náboženské, mravní i společenské a co víc: usiloval o křesťanské naplnění svého života.

Marcela a Jan Smitovi

Když jsme se v naší poslední reportáži z Cítolíb zmínili o Braunových plastikách *Mládí a Stáří (Chronos)*, jeden ze čtenářů SCANu nás požádal o přiblížení jeho osobnosti. Svého času jsem měl jeho dílo fotograficky dokumentovat, proto mi nebyla tato prosba zcela cizí, a tak s pomocí mé ženy a knihy Emanuela Poche jsme se tohoto úkolu ujali.

Matyáš Bernard Braun se narodil 25. 2. 1684 v Sautensu v Tyrolích. Učil se u otce J. Brauna řezbářství a v 16 letech se zdokonaloval v Salcburku. Po skončení učení podnikl delší cestu do Itálie (Benátky, Řím), kde studoval díla vlášské renesance a baroka (Bernini). Po návratu z cest se vrátil do Salcburku, nenachází zde uplatnění a zaměřuje proto své kroky do Prahy, která se v té době stává uměleckou metropolí. Pražský rodák sochař M. B. Mandl

doporučuje Brauna architektu Fischerovi z Erlachu k zadání sochařské výzdoby Clam-Gallasova paláce. Braun měl v Praze připravenou půdu a plasský opat E. Tittel jej pověřuje úkolem nad jiné čestným, zhotovit pro Karlův most sousoší sv. Luitgardy (1710), (foto 1). Svého úkolu se zhostil nad jiné znamenitě, sousoší se pro Prahu stalo skutečným zjevením. Od dob gotiky je to dílo průbojné, přesvědčivé a sdílné. Braun provedl sousoší jako svůj mistrovský kus, který mu otvírá cestu do cechu řezbářů a k udělení pražského měšťanství. Přátelství s F. M. Kaňkou a P. Brandlem mu bylo prospěšné, neboť se starali, aby rychle pronikl do veřejnosti. Patrně úspěch sv. Luitgardy byl podkladem k druhé zakázce pro Karlův most. Právnická fakulta objednává sousoší sv. Iva, patrona právníků (1711), (foto 2). Postavy na plastice se váží k historii sv. Iva (farář v jižní Francii, †1303), advokáta chudých, vdov a sirotků.

Braun se úspěšně usazuje v nové vlasti, kupuje dům a zakládá sochařskou dílnu. Získává zakázku na výzdobu kostela sv. Klimenta, v mariánském kostele ve Staré Boleslavi a v Clam-Gallasově paláci. Od r. 1712 vznikají první práce pro hraběte Šporka v Kuksu a Lysé nad Labem. Vzniká nové pouto mezi umělcem a zákazníkem – pouto přátelství. Špork oceňuje sochařovo mistrovství ve schopnosti zhmotňovat jeho abstraktní vize a výstižně splňovat jeho nápady. Braunova dílna v Kuksu zhotovila více než 100 děl, což je téměř polovina jeho celoživotní tvorby. Zhotovuje alegorické postavy Blahoslavenství, Anděly Života a Smrti pro terasu špitálního kostela a kapli na Čihadlech. Skupina alegorie Náboženství před špitálním kostelem a Ctostí, stojící od kostela na východ (Věra, Naděje (foto 3), Lásky, Moudrost – (foto 4), Statečnost, Cudnost, Píle, Štědrost, Upřímnost, Spravedlnost (foto 5), směrem k západu Nectností (Pýcha, Lakomství, Smilstvo, Závist, Obzěrství (foto 6), Hněv, Lenost, Zoufalství, Lehkomyslnost, Pomluva, Lstivost (foto 7) vzniká r. 1718. Skulptury alegorií zvýrazňují kontrast Dobra (Ctosti) a Zla (Nectnosti) a vyjadřují Šporkův morální charakter a příslovečný odpor ke zlu. Nectnosti jsou ztvárněny dramaticky a s nadsázkou oproti Ctostem, které jsou mírné, skromné a neokázalé. Soubor patří k nejvýznamnějším českým plastikám.

Při svých cestách do Kuksu se v této době (1719) Braun seznamuje v Jaroměři se svou budoucí chotí, dcerou primátora M. S. Miseliusovou. Sňatek byl pro něj výhodný, vyženil dům, nemovitě jmění a značnou hotovost. V městě byl vážen jako umělec a člen ctěné měšťanské rodiny (foto 8). Městu se odvdě-

čil statuí P. Marie, která je nejhodnotnější ze všech statuí na náměstí českých měst a později náhrobkem Anny Miseliusové.

V těchto letech upadl Špork do soudních pří, byl uvězněn a donucen zaplatit pohledávku advokátu Neumannovi. Svou nespokojenost se soudobými poměry v justici vyjádřil Braunovými sochami Pravdy a Spravedlnosti. Sochou Herkomana, patrona špatných advokátů, ztvárnil jejich lstivost, prohnalost, klam a šalbu (foto 9). Rytíř v plné zbroji stojí rozkročen nad hromadou

spisů, zesměšňuje právní praxi, justici a vyjadřuje pocit křivdy. Po prohraném sporu musely být hanlivé rekvizity a nápisy odstraněny a z Herkomana vznikl Goliáš, doplněný sochou Davida.

Kolem r. 1720 vrcholí aktivita Braunovy tvorby. Špork, který se chce zalíbit císaři Karlu VI., objednává jeho pomník, který hodlá umístit na Karlově mostě.

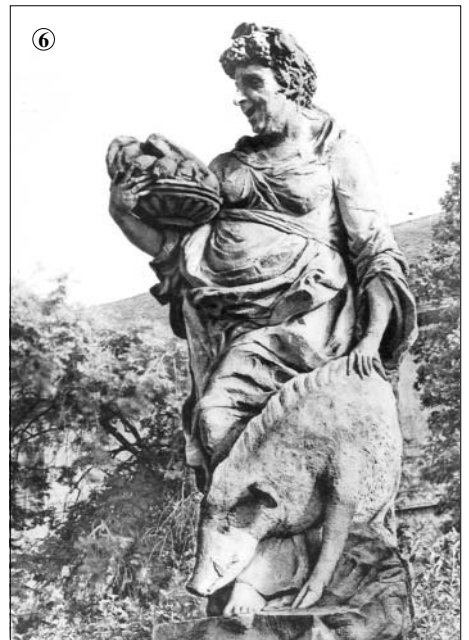
Návrh nebyl přijat a Braun zhotovuje jeho pomník (Karla VI.) k počtě zásluh o lovectví Řádu sv. Huberta v Hlavenci. Dalším pomníkem je náhrobek hraběte L. Šlika, sv. Václava, Straky z Nedabylic, F. A. Šporka a A. Šporkové.

R. 1724 se Braun znovu vrací na Kuks, aby uskutečnil nové nápady svého mecenáše a zároveň uzavřel svou uměleckou dráhu. Hrabě kupuje pozemky nedaleko jezuitské residence s úmyslem opracovat přírodní balvany v plastické skupiny, vytvořit cestu a na ní sochařsky zobrazit život Kristův (Betlém). Stavbu provázely opět spory s jesuity v Žitci, které vedly až k zabavení Šporkovy knihovny. Sochařská výzdoba Betléma se nezachovala v původním celku, některá díla byla převezená do Kukské zahrady, některá utrpěla vlivem povětrnosti a ničivou lidskou rukou (budování pevnosti v Josefově). Torzo celého díla je přesto velkolepé a obdivuhodné využitím tvaru materiálu, vodního pramene k vytvoření figur usazených na jeho obrubě (studna Jakubova).

Braunův život a jeho konání probíhalo ve šťastném znamení. Byl oblíben a vážen u panstva, společensky obratný a taktický. Špork jej učinil svým dvořanem a svěřoval mu choulostivá jednání s církevními osobnostmi. Ke vstupu do společnosti mu pomáhali P. Brandl, F. M. Kaňka a hradní písař Dienebier. V dílně zaměstnával až šest kameníků (J. Pacáka, D. Brauna, A. Brauna, Ř. Thenyho aj.). Byl energický, dovedl udržet kolektiv a vnuknout svůj sloh na stejné technické a výtvarné úrovni. Měl velkou rodinu, pečoval o svých pět dětí a tři děti bratra Dominika, se kterým žil v jedné domácnosti (odtud pramení schopnost reprodukovat buclaté dětské postavy). Díky svým schopnostem byl velmi zámožný, vlastnil 4 domy a vyženěné nemovitosti v Jaroměři. Roční příjem činil 900 zlatých (pro srovnání K. I. Dienzenhofer a F. M. Kaňka měli 500 zlatých, F. M. Brokoff jen 400 zlatých).

Od r. 1727 mu ztrpčovaly život souchotiny (nemoc sochařů) a ubíraly mu síly. Od r. 1736 nejsou zprávy o jeho činnosti, patrně rezignuje a očekává naplnění osudu. 15. února 1738 umírá ve věku 54 let, 6 neděl před skoncem mecenáše Šporka. Jeho dílnu zdědil i s tovaryši synovec Antonín, ale i on po čtyřech letech umírá. Skončila sochařská dílna a jeho třicetileté období nesmírného vypětí. České sochařství 18. stol. dosáhlo mezinárodní úrovně a nejvíce obohatilo barokní plastiku v Čechách. Braunovo dílo je ohromující svou šíří, obsahem a pojetím, které přinesl do své doby. Z Braunových potomků se již nikdo nevěnoval umění, spíše vyhledávali uplatnění jako státní úředníci. Jan Smit

ZEMĚ LIDÍ objektivem JANA SMITA

ZVOLENÍ DO VÝZNAMNÝCH FUNKCÍ

Prof. MUDr. Pavel Eliáš, CSc., byl zvolen předsedou Neuroradiologické společnosti ČLS JEP a **prim. MUDr. Jaroslav Šercl, CSc.**, byl zvolen vědeckým sekretářem této společnosti.

Prof. MUDr. Zbyněk Hrnčíř, DrSc., byl zvolen místopředsedou České revmatologické společnosti ČLS JEP.

Prof. MUDr. Pavel Rozsival, CSc., byl zvolen místopředsedou České oftalmologické společnosti ČLS JEP.

Doc. MUDr. Petr Dulíček, Ph.D., byl zvolen členem výboru nově ustanovené České společnosti pro trombózu a hemostázu ČLS JEP.

ÚSPĚŠNÉ DOKONČENÍ DOKTORSKÉHO STUDIJNÍHO PROGRAMU

Podle § 47 odst. 4 zákona č. 111/1998 Sb. dne 7. prosince 2005 úspěšně ukončil studium doktorského studijního programu všeobecné lékařství v oboru gynekologie a porodnictví **MUDr. Karel Hodík, Ph.D.**

NOVÉ PUBLIKACE

V nakladatelství Maxdorf vyšla kniha autorů **J. Berana, J. Havlíka**: „Chřipka – klinický obraz, prevence a léčba“, 2. vydání, Praha 2005, 176 str., ISBN: 80-7345-073-9.

V nakladatelství Galén vyšla kniha autorů **J. Berana, J. Havlíka a V. Vonky**: „Očkování – minulost – přítomnost a budoucnost“, Praha 2005, 348 str., ISBN: 80-7262-361-3.

Redakce SCANu všem uvedeným srdečně blahopřeje.

Aforismy Williama Oslera

William Osler (1849–1919) je pokládán za jednoho z nejvýznamnějších lékařů. Jako profesor vnitřního lékařství pracoval na 4 univerzitách ve 3 státech. Na McGill univerzitě v Montrealu, na Pensylvánské univerzitě ve Filadelfii, na univerzitě Johna Hopkinse v Baltimore a na univerzitě v Oxfordu, kde byl králem Jiřím V. u příležitosti jeho korunovace povýšen do šlechtického stavu s titulem „Sir“. Jeho aforismy a výroky najdeme v mnoha publikacích.

Činnost lékaře je umění, ne řemeslo. Je to poslání, ne obchod. Poslání, kterého se zúčastní vaše srdce stejně jako váš mozek.

Rozhodnutí stát se lékařem, znamená rozhodnout se být doživotním studentem.

Vzdělávání je celoživotní proces, z něhož student během svého pobytu na fakultě může učinit pouze začátek.

Výuka na lékařské fakultě poskytne jednotlivci pouze jeho směřování, ukáže mu cestu, obdaří ho mapou velmi neúplnou pro cestu, ale nic více.

Nadbytek přednášení způsobuje bursitidu ischiadiku.

Nedotýkejte se nemocného – zhodnoťte nejdříve, co vidíte, kultivujte svou schopnost pozorování.

Čím více ignorace, tím větší dogmatismus.

Stravte poslední půlhodinu dne komunikací se svatými humanity.

Citováno z: Robert Bennett Bean: Sir William Osler's Aphorisms from Bedside Teaching and Writing. Edited by William Bennett Bean, Springfield, Illinois, USA 1961.

L. Ch.

V současné době náleží Fakultní nemocnice Hradec Králové mezi nejvýznamnější zdravotnická zařízení v České republice. Funguje jako spádové centrum nejvyšší úrovně pro při-

SOUČASNÁ FAKULTNÍ NEMOCNICE

bližně 1 000 000 obyvatel a celá řada oborů atrahuje pacienty z celé České republiky. Nemocnice je významným centrem pro vzdělávání lékařů a středních zdravotnických pracovníků. Fakultní nemocnice představuje současně včetně nemocniční lékárny celkem 37 klinik, ústavů a samostatných oddělení a 15 mezioborových center. Na 21 klinikách s cca 1 500 lůžky je každoročně hospitalizováno okolo 42 000 pacientů a přibližně 610 000 pacientů je ošetřeno ambulantně. Z hospitalizovaných nemocných připadá na město Hradec Králové 31,2 %, na Pardubický kraj 15,5 %, ostatní kraje 9 %, ostatní okresy Královéhradeckého kraje 28 %. V nemocnici pracuje přes 3 600 zaměstnanců, z toho 2 700 zdravotnických, včetně 500 lékařů. Řada lékařů, pracujících ve Fakultní nemocnici Hradec Králové, zastává důležité funkce v odborných lékařských společnostech ČR, mnozí jsou členy zahraničních odborných společností a jsou úspěšní i v oblasti lékařského výzkumu. Nemocnice spolu s Lékařskou fakultou UK pořádá každoročně řadu významných lékařských setkání na celostátní i mezinárodní úrovni a využívá k tomu Hradce Králové, který se stal jedním z kongresových center v České republice. V roce 2005 byla dokončena projektová příprava výstavby pavilonu psychiatrické kliniky.

(Převzato z Výroční zprávy Fakultní nemocnice za rok 2004)

scan

Šéfredaktor: prof. MUDr. Ladislav Chrobák, CSc.

Redakční rada: doc. MUDr. Jiří Bittner, CSc., doc. PhDr. František Dohnal, CSc., MUDr. Ivan Drašner, Mgr. Martin Formánek, doc. MUDr. Herbert Hanuš, CSc., Ing. Rudolf Horák, prof. MUDr. Ladislav Chrobák, CSc., Ing. Eva Kvapilová, Jaroslava Pečenková, prof. MUDr. Ivo Šteiner, CSc., Mgr. Jiří Štěpán, Miroslav Všečeka.